

2022 Mart Ayı Sigorta Primlerinin Son Ödeme Tarihi

2022 Mart Ayı Sigorta Primlerinin Son Ödeme Tarihi
2022/Mart Ayı Sigorta Primleri ile 30.04.2022
Tarihinde Ödenecek Yapılandırma Taksitlerinin Son
Öde...2022 Mart Ayı Sigorta Primlerinin Son Ödeme Tarihi
2022/Mart Ayı Sigorta Primleri ile 30.04.2022 Tarihinde
Ödenecek Yapılandırma Taksitlerinin Son Öde...

Tarih: 29 Nisan 2022

2022 Mart Ayı Sigorta Primlerinin Son Ödeme Tarihi
2022/Mart Ayı Sigorta Primleri ile 30.04.2022 Tarihinde
Ödenecek Yapılandırma Taksitlerinin Son Ödeme Tarihi
05.05.2022'dir

30.04.2022 tarihinde ödenmesi gereken 2022 yılı Mart ayı primleri ile bu tarihe denk gelen yapılandırma taksitleri, 30.04.2022 tarihinin hafta sonuna, hafta sonunu takip eden Pazartesi, Salı ve Çarşamba günlerinin de Ramazan Bayramı olması nedeniyle;

- 2022 yılı Mart ayı sigorta primleri,
 - 30.04.2022 tarihine denk gelen yapılandırma taksitleri,
- 05.05.2022 Perşembe günü sonuna kadar ödenebilecektir.**

Kaynak: TÜRMOB

Fesih, Vefat, İŖi Terk ve Disiplin Cezası Alma Durumlarında Beyanname ve Bildirimlerin Hangi Meslek Mensubu Tarafından Gönderileceği Hakkında Duyuru

Fesih, Vefat, İŖi Terk ve Disiplin Cezası Alma Beyanname ve Bildirimleri Meslek odalarımıza ve Birliğimize; mükellefle meslek mensubu arasındaki hizmet...

Tarih: 27 Nisan 2022

Fesih, Vefat, İŖi Terk ve Disiplin Cezası Alma Beyanname ve Bildirimleri

Meslek odalarımıza ve Birliğimize; mükellefle meslek mensubu arasındaki hizmet sözleşmeleri ile aracılık ve sorumluluk sözleşmelerinin feshi ile mükellef veya meslek mensubunun vefatı, işi terk halinde veya meslek mensubunun beyanname vermesini engelleyecek disiplin cezalarının tatbiki halinde, beyanname ve bildirimlerin hangi meslek mensubu tarafından verileceğine ilişkin hususlar zaman zaman iletilmektedir.

AŖaęıda ana başlıklar itibariyle belirtilen çeşitli sebeplerle hizmet sözleşmeleri ile aracılık ve sorumluluk sözleşmelerinin sona ermesi, iptal edilmesi ve yeni meslek mensuplarının söz konusu mükelleflerle hizmet sözleşmesi yapması hallerinde;

henüz verilmemiş olan vergi beyan ve bildirimler ile verilecek düzeltme beyan ve bildirimlerin, hangi meslek mensubu tarafından verileceğinin açıklığa kavuşturulması ve beyan ve bildirim yükümlülüklerinin sürelerinde yerine gönderilebilmesi amacıyla, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın ilgili birimleri ile yapılan çalışmalar da dikkate alınarak aşağıdaki açıklamaların yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

A- HİZMET SÖZLEŞMESİNİN YIL SONU İTİBARIYLA SONA ERMESİ VE YENİ HESAP DÖNEMİNDE BAŞKA BİR MESLEK MENSUBU İLE SÖZLEŞME İMZALANMIŞ OLMASI HALİ:

Mükellef ile meslek mensubu arasında yapılan hizmet sözleşmesinin 31 Aralık tarihi (veya hesap döneminin sonu) itibarıyla sona ermesi ve mükellefin 01 Ocak tarihi (veya yeni hesap döneminin başı) itibarıyla, başka bir meslek mensubu ile hizmet sözleşmesi düzenlemesi halinde (özel hesap dönemine tabi mükellefler için sözleşme süresinin sona ermesi ve takip eden hesap dönemi için başka bir meslek mensubu ile hizmet sözleşmesi düzenlenmesi halinde), süresi sona eren hizmet sözleşmesi dönemine ait henüz verilmemiş olan tüm beyanname ve bildirimlerin 3568 sayılı Kanunun 2/A-a maddesine göre hizmeti bir bütün olarak fiilen veren önceki meslek mensubu tarafından imzalanarak gönderilmesi (veya elektronik beyanname olarak onaylanıp gönderilmesi) gerekmektedir. Hizmet sözleşmesinin mükellef tarafından sona erdirilmesi durumunda ise, önceki meslek mensubunun henüz verilmemiş olan beyannameleri vermesine yönelik olarak internet vergi dairesi ekranından gerekli izin verilmiş olması gerekmektedir.

Ancak önceki meslek mensubu ile mükellef arasında ortaya çıkan ihtilaflar ya da önceki meslek mensubunun mücbir sebep vb. diğer halleri nedeniyle, önceki meslek mensubu tarafından henüz verilmemiş/verilememiş olan; beyannameler ile verilmiş olan beyannamelere ilişkin düzeltme beyannamelerinin, mükellef ile beyannamelerin verilmesi gereken tarihte hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından da verilmesi mümkün bulunmakta olup bu

durumda yeni meslek mensubu tarafından verilen beyannamelere ilişkin yeni meslek mensubunun sorumluluğunun bulunacağı tabiidir.

B- HİZMET SÖZLEŞMESİNİN YIL İÇİNDE SONA ERMESİ VE BU TARİHTEN İTİBAREN YENİ BİR MESLEK MENSUBU İLE SÖZLEŞME İMZALANMIŞ OLMASI HALİ:

Mükellef ile meslek mensubu arasında yapılan hizmet sözleşmesinin takvim yılı içerisinde (özel hesap dönemine tabi mükellefler için özel hesap dönemi içerisinde) sona ermesi (mükellef veya meslek mensubun tarafından söz konusu hizmet ve aracılık ve sorumluluk sözleşmelerinin ilgili sistemlerden iptal edilmesi) üzerine, başka bir meslek mensubu ile hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi düzenlenmesi ve mükellefçe sona erdirilme durumunda geçmiş dönemlere ait beyannamelerin önceki meslek mensubunca verilmesine izin verilmiş olması halinde, hizmet sözleşmesinin sona erdiği tarihe kadarki aylık, üç aylık beyan ve bildirimlerin (hizmet sözleşmesinin sona erme tarihinin rastladığı ayı içeren ay ve dönemler hariç) bu dönemlere ilişkin hizmeti 3568 sayılı Kanunun 2/A-a maddesine göre geçmiş dönemlerde bir bütün olarak fiilen veren önceki meslek mensubu tarafından imzalanarak gönderilmesi gerekmektedir. Ancak önceki meslek mensubu ile mükellef arasında ortaya çıkan ihtilaflar ya da önceki meslek mensubunun mücbir sebep vb. diğer halleri nedeniyle, henüz verilmemiş/verilememiş olan; beyannameler ile verilmiş olan beyannamelere ilişkin düzeltme beyannamelerinin, mükellef ile beyannamelerin verilmesi gereken tarihte hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından da verilmesi mümkün bulunmakta olup bu durumda yeni meslek mensubu tarafından verilen beyannamelere ilişkin yeni meslek mensubunun sorumluluğunun bulunacağı tabiidir.

Mükellef ile yıl/dönem içinde hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi imzalayan yeni meslek mensubu; sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren (imza tarihini

içeren ay ve dönemler dahil) verilecek aylık, üç aylık beyan ve bildirimler ile ilgili hesap dönemine ilişkin yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerini (mükellefçe sona erdirilme durumunda geçmiş dönemlere ait beyannamelerin verilmesine eski meslek mensubuna izin verilmemiş olması halinde henüz verilmemiş önceki dönemlere ilişkin beyan, bildirimler ile düzeltmeler dahil) imzalayarak gönderilmesi (veya elektronik beyanname-bildirim olarak onaylanıp gönderilmesi) gerekmektedir.

Önceki meslek mensubunun, yeni meslek mensubu ile sözleşmenin imzalandığı tarihi içeren ay ve sonraki aylara ilişkin aylık, üç aylık beyanname ve bildirimleri ile yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerini vermesi mümkün bulunmamaktadır.

C- MESLEK MENSUBUNUN VEFAT ETMESİ, MESLEKİ FAALİYETİNİ TERK ETMESİ YA DA MESLEKİ FAALİYETTEN ALIKOYMA / ÇIKARMA CEZASI ALMASI HALİ:

Mükellef ile meslek mensubu arasında yapılan hizmet sözleşmesi devam ederken ya da sona erdikten sonra meslek mensubunun vefat etmesi, mesleki faaliyetini terk etmesi, geçici olarak mesleki faaliyetten alıkonulması veya meslekten çıkarma cezası alması durumunda; söz konusu durumların (vefat, terk, alıkonulma, çıkarma) olduğu tarihten itibaren meslek mensubunun hukuki olarak faaliyetini meslek mensubu olarak sürdürmesi mümkün olamayacağından, henüz verilmemiş olan aylık, üç aylık beyanname ve bildirimler ile yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinin ve daha öncesinde verilmiş olan beyanname ve bildirimlere ilişkin düzeltme beyanname ve bildirimlerinin, mükellefle hizmet sözleşmesi ile aracılık ve sorumluluk sözleşmesi imzalayan yeni meslek mensubu tarafından imzalanarak gönderilmesi (veya elektronik beyanname-bildirim olarak onaylanıp gönderilmesi) gerekmektedir.

Ç-MÜKELLEFİN FAALİYETİNİ TERK ETMESİ VEYA VEFAT ETMESİ HALİ:

Mükellef ile meslek mensubu arasında yapılan hizmet sözleşmesi devam ederken, mükellefin faaliyetini terk etmesi veya vefat etmesi halinde, mükellefler ile meslek mensupları arasında düzenlenen sözleşmeler mükelleflerin vefat veya mesleki faaliyetini terk tarihi itibarıyla sona ermiş olduğundan, vefat eden veya mesleki faaliyetini terk eden mükelleflerin beyanname ve bildirimleri (düzeltmeler dahil) anılan mükelleflerle daha önce sözleşmesi bulunan meslek mensubu ya da vefat halinde kanuni mirasçıları ile sözleşmesi bulunan meslek mensubu tarafından imzalanarak gönderilmesi (veya elektronik beyanname-bildirim olarak onaylanıp gönderilmesi) gerekmektedir.

D- HİZMET SÖZLEŞMESİ SONA EREN DÖNEMLERE İLİŞKİN DAHA SONRADAN VERİLECEK DÜZELTME BEYANNAMELERİNİN DURUMU:

Mükellef ile meslek mensubu arasında yapılan ve süresi sona eren hizmet sözleşmesinin geçerli olduğu vergilendirme dönemlerine ilişkin;

a) Aylık vergilendirme dönemlerine ait beyannameler (KDV, MuhtasarPHB,Gekap) ile Üç aylık dönemlere ait beyannamelere (Geçici Vergi) ilişkin düzeltme beyannameleri;

– Önceki meslek mensubu tarafından verilebilen son beyannamenin (ay içinde gerçekleştirilen sonlandırmalarda; hizmet sözleşmesinin sonlandırıldığı tarihin içinde bulunduğu ay veya üç aylık dönemden önceki son ay veya üç aylık dönem) verilme süresi içinde, önceki meslek mensubu tarafından verilmesi gerekmektedir. Ancak önceki meslek mensubu ile mükellef arasında ortaya çıkan ihtilaflar ya da önceki meslek mensubunun mücbir sebep vb. diğer halleri nedeniyle, önceki meslek mensubu tarafından henüz verilmemiş/verilememiş olan düzeltme beyannamelerinin verileceği tarihte, mükellef ile hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından da verilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu durumda yeni meslek mensubu tarafından verilen düzeltme beyannamelerine ilişkin yeni meslek

mensubunun sorumluluğunun bulunacağı tabiidir.

Önceki meslek mensubu tarafından verilebilen son beyannamenin verilme süresi geçtikten sonra, verilecek düzeltme beyannamelerinin ise mükellef ile hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından verilmesi gerekmektedir.

Örnek-1: 31.12.2021 tarihinde süresi sona eren hizmet sözleşmesi bulunan önceki meslek mensubu mükellefin Ocak ila Aralık ayları arasındaki KDV, Muhtasar beyannamelerini ve bunlara ilişkin düzeltme beyannamelerini son beyannamenin (Aralık) verilmesi gereken tarih olan 26.01.2022 tarihine kadar, Gekap beyannamelerini ve buna ilişkin düzeltme beyannamelerini Aralık dönemi beyannamesinin verilmesi gereken tarih olan 31.01.2022 tarihine kadar, geçici vergi beyannamelerini ve buna ilişkin düzeltme beyannamelerini IV.Dönem beyannamesinin verilmesi gereken tarih olan 17 Şubat 2022 tarihine kadar vermesi gerekir. Bununla birlikte, bu beyannamelerin önceki meslek mensubu ile mükellef arasında ortaya çıkan ihtilaflar ya da önceki meslek mensubunun mücbir sebep vb. diğer halleri nedeniyle, önceki meslek mensubu tarafından verilmemiş/verilememiş olması durumunda belirtilen bu sürelerde mükellef ile hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından da verilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu durumda yeni meslek mensubu tarafından verilen bu düzeltme beyannamelerine ilişkin yeni meslek mensubunun sorumluluğunun bulunacağı tabiidir.

Önceki meslek mensubunun aylık veya üç aylık beyannamelerini gönderebilme süresi sistemsal açıdan, verilebilen son beyannamenin verilmesi gereken yasal sürenin sonuna kadar tanımlanmış durumda olup, bu tarihlerden sonra önceki meslek mensubunun aylık, 3 aylık beyanname veya bu beyannamelere ilişkin düzeltme beyannamesini göndermesi mümkün olmayıp, sadece mükellef ile hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından verilmesi gerekmektedir.

Örnek-2: 15.08.2021 süresi sona eren hizmet sözleşmesi bulunan önceki meslek mensubu mükellefin Ocak ila Temmuz ayları arasındaki KDV, Muhtasar beyannamelerini ve bunlara ilişkin düzeltme beyannamelerini son beyannamenin (Temmuz 2021) verilmesi gereken tarih olan 26.08.2021 tarihine kadar, Gekap beyannamelerini ve buna ilişkin düzeltme beyannamelerini Temmuz dönemi beyannamesinin verilmesi gereken tarih olan 31.08.2021 tarihine kadar, geçici vergi beyannamelerini ve buna ilişkin düzeltme beyannamelerini II.Dönem beyannamesinin verilmesi gereken tarih olan 17 Ağustos 2021 tarihine kadar vermesi gerekir. Bununla birlikte, bu beyannamelerin önceki meslek mensubu ile mükellef arasında ortaya çıkan ihtilaflar ya da önceki meslek mensubunun mücbir sebep vb. diğer halleri nedeniyle, önceki meslek mensubu tarafından verilmemiş/verilememiş olması durumunda belirtilen bu sürelerde mükellef ile hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından da verilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu durumda yeni meslek mensubu tarafından verilen bu düzeltme beyannamelerine ilişkin yeni meslek mensubunun sorumluluğunun bulunacağı tabiidir.

Önceki meslek mensubunun aylık veya üç aylık beyannamelerini gönderebilme süresi sistemsal açıdan, verilebilen son beyannamenin verilmesi gereken yasal sürenin sonuna kadar tanımlanmış durumda olup, bu tarihlerden sonra önceki meslek mensubunun aylık, 3 aylık beyanname veya bu beyannamelere ilişkin düzeltme beyannamesini göndermesi mümkün olmayıp, sadece mükellef ile hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından verilmesi gerekmektedir.

b) Yıllık Gelir veya Kurumlar vergisi beyannamelerinin ve bu beyannamelere ilişkin düzeltme beyannamelerin;

– İlgili hesap döneminin sonuna kadar yürürlükte olan hizmet sözleşmesi bulunan önceki meslek mensubu tarafından (*) (**)
beyanname verilme süresinin son günü takip eden ayın sonuna kadar (***),

(*) Bununla birlikte, bu beyannamelerin önceki meslek mensubu ile mükellef arasında ortaya çıkan ihtilaflar ya da önceki meslek mensubunun mücbir sebep vb. diğer halleri nedeniyle, önceki meslek mensubu tarafından verilmemiş/verilememiş olması durumunda belirtilen bu sürelerde mükellef ile hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından da verilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu durumda yeni meslek mensubu tarafından verilen bu düzeltme beyannamelerine ilişkin yeni meslek mensubunun sorumluluğunun bulunacağı tabiidir.

(**) Bu beyannamelerin verilme süresinin son gününü takip eden ayın sonundan sonra verilecek yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinin ve bu beyannamelere ilişkin bu tarihten sonra verilecek düzeltme beyanname ve bildirimlerinin sadece mükellef ile geçerli hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan yeni meslek mensubu tarafından imzalanarak gönderilmesi (veya elektronik beyanname olarak onaylanıp gönderilmesi) gerekmektedir.

(***) Önceki meslek mensubunun yıllık beyanname gönderebilme süresi sistemsal açıdan, yıllık beyannamenin verilmesi gereken yasal sürenin son gününü izleyen ayın sonuna kadar tanımlanmış durumda olup, bu tarihten sonra önceki meslek mensubunun yıllık beyanname veya düzeltme beyannamesini göndermesi mümkün bulunmamaktadır.

– Yıl içinde yeni meslek mensubu ile hizmet sözleşmesi ile aracılık ve sorumluluk sözleşmesi imzalanmış olması halinde ise sadece yeni meslek mensubu tarafından ve sözleşmelerin geçerli olduğu süre içinde,

gönderilmesi (veya elektronik beyanname olarak onaylanıp gönderilmesi) gerekmektedir.

Örnek-3: Meslek mensubu ile mükellef arasındaki hizmet sözleşmesinin 31.12.2021 sona erdiği ve 1.1.2022 tarihinden itibaren mükellef ile yeni bir meslek mensubunun hizmet

sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi imzalamış olduğu durumda; 2021 yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesi ve bu beyannameye ilişkin düzeltme beyannamesinin 30 Nisan 2022 tarihine, yıllık kurumlar vergisi beyannamesi ve bu beyannameye ilişkin düzeltme beyannamesinin 30 Mayıs 2022 tarihine kadar, önceki meslek mensubu tarafından verilmesi gerekmektedir. Ancak bu beyannamelerin önceki meslek mensubu ile mükellef arasında ortaya çıkan ihtilaflar ya da önceki meslek mensubunun mücbir sebep vb. diğer halleri nedeniyle, önceki meslek mensubu tarafından verilmemiş/verilememiş olması durumunda yeni meslek mensubu tarafından da verilmesi mümkün bulunmaktadır. Bu durumda yeni meslek mensubu tarafından verilen bu düzeltme beyannamelerine ilişkin yeni meslek mensubunun sorumluluğunun bulunacağı tabiidir.

Belirtilen bu tarihlerden sonra ise yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinin sadece yeni meslek mensubu tarafından verilmesi gerekmektedir.

Örnek-4: Meslek mensubu ile mükellef arasındaki hizmet sözleşmesinin 15.08.2021 sona erdiği ve 16.08.2021 tarihinden itibaren mükellef ile yeni bir meslek mensubunun hizmet sözleşmesi ve aracılık ve sorumluluk sözleşmesi imzalamış olduğu durumda; 2021 yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesi ve bu beyannameye ilişkin düzeltme beyannamesinin yeni meslek mensubu tarafından verilmesi gerekmekte olup, bu beyannamelerin önceki meslek mensubu tarafından verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

(Not: Yasal sürelerin sonrasında beyanname ve düzeltmelerin verilmesi durumuna ilişkin uygulanabilecek cezai işlemler ayrıca dikkate alınmalıdır. Örnek ve açıklamalarda belirtilen tarihler, sistemsal açıdan eski meslek mensubunun beyannameyi GİB sistemlerine iletebilmesi için belirlenen tarihlerdir.)

Kaynak: TÜRMOB

SGK – İşveren Temsilciliği Uygulaması

SGK’da İşveren Temsilciliği Uygulaması Başlıyor
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) aracılığıyla yüksek istihdam...

Tarih: 27 Nisan 2022

SGK’da İşveren Temsilciliği Uygulaması Başlıyor

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) aracılığıyla yüksek istihdam kapasiteli, çok sayıda işçi çalıştıran büyük işverenlerin, Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri ve Sosyal Güvenlik Merkezlerinde iş ve işlemlerini takip etmek ve geciktirmeden sonuçlandırmak için “SGK İşveren Temsilcisi” uygulamasını hayata geçiriyor.

Uygulama ile hitap edilen kesimler ve paydaşların talepleri dikkate alınarak çok sayıda işçi istihdam eden işverenlerin ve işyerlerinin başvurularını en kısa süre içerisinde almak, takip ederek sorunları hızlı ve nitelikli hizmet sunumu ile sonuçlandırmak amacıyla, taşra teşkilatındaki personellerin arasından “SGK İşveren Temsilcisi” görevlendirilecek.

Uygulama İlk Olarak Gaziantep ve İzmir’de Başlayacak

Bakanlığın sosyal güvenlik alanında yürüttüğü iş ve işlemler, SGK merkez teşkilatı ile birlikte 81 ildeki Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri ve ilçelerde kurulu Sosyal Güvenlik Merkezleri aracılığıyla yürütülüyor. Talep ve başvuruların alınmasından

sonuçlandırılmasına kadar işlemlerin tamamına yakını elektronik ortamda gerçekleşiyor. Uygulama ile bürokrasi ve kırtasiyeciliğin en aza indirilmesi hedefleniyor.

Böylece işyerlerinde çalıştırılan ve bildirim yapılan sigortalı sayısına göre kurum tarafından belirlenecek işverenlere taşra teşkilatı nezdindeki talep ve başvurularının öncelikle ele alınması, iş süreçlerinin kısaltılması, iş ve işlemlerin takibi yapılarak hızlı sonuçlandırılması için Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri ve Sosyal Güvenlik Merkezlerindeki personel arasından "SGK İşveren Temsilcisi" belirlenecek. Uygulama ilk olarak İzmir ve Gaziantep Sosyal Güvenlik İl Müdürlüklerinde başlatılacak, sonuçlarına göre diğer il müdürlükleri de dahil edilecek.

SGK İşveren Temsilcisi; memur, şef ve yönetici durumundaki personel arasından 1 asil ve 1 yedek olmak üzere belirlenerek, ad, soyad, unvan, e-posta adresi, işyeri telefon numarası ve görevlendirilen personelin temsil durumuna (asil, yedek) ilişkin bilgiler Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü/Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlüğüne ait kurumsal e-posta adresi üzerinden ilgili işyeri işverenlerine bildirilecek. Böylece belirlenen büyük işverenlerin başvuru ve taleplerine ilişkin işlemlerin zaman kaybı yaşanmadan sonuçlandırılması sağlanacak

Kaynak: SGK

Posta ve Hızlı Kargo Yoluyla Taşınan Eşyanın Gümrük

İşlemlerine İlişkin Tebliğ (Seri No: 1)

Posta ve Hızlı Kargo Yoluyla Gümrük İşlemleri (Seri No: 1) 22 Nisan 2022 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 31817 Ticaret Bakanlığından: Amaç ve kapsam MADDE...

Posta ve Hızlı Kargo Yoluyla Taşınan Eşyanın Gümrük İşlemlerine İlişkin Tebliğ (Seri No: 1)

Tarih: 22 Nisan 2022

Posta ve Hızlı Kargo Yoluyla Gümrük İşlemleri (Seri No: 1)

22 Nisan 2022 Tarihli Resmi Gazete

Sayı: 31817

Ticaret Bakanlığından:

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, hızlı kargo taşımacılığı yapan şirketlere ve posta idaresine 27/10/1999 tarihli ve [4458 sayılı Gümrük Kanununun](#) 225 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca dolaylı temsil yetkisi tanınması ile 29/9/2009 tarihli ve 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan [4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararın](#) 126 ncı maddesinde belirtilen eşyanın gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerinin bu kişiler tarafından dolaylı temsil yoluyla takip edilip sonuçlandırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 10 uncu, 35/C ve 225 inci maddeleri ile 29/9/2009 tarihli ve 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararın 126 ncı, 127 nci, 128 inci ve 134 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Bakanlık: Ticaret Bakanlığını,

b) Basitleştirilmiş gümrük beyannamesi: Posta veya hızlı kargo yoluyla taşınan ve Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamı eşyanın operatör tarafından beyan edilmesinde kullanılan, basitleştirilmiş veri setine sahip elektronik gümrük beyannamesini,

c) Başvuru: Kararın 126 ncı maddesinde belirtilen eşyanın gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerinin dolaylı temsil yoluyla yapılması yetkisi için yapılan başvuruyu,

ç) Doküman: Bir kişiden diğer bir kişiye gönderilen kişisel yazılı mesaj, kartpostal ile herhangi bir ticari değer taşımayan basılı materyal şeklindeki gönderileri,

d) Gönderi: Bir kişiden diğer bir kişiye gönderilen, içerisinde ticari veya gayri ticari nitelikte eşya bulunan paket, koli, poşet ve benzerini,

e) Grup firması: Ana ortaklığın doğrudan kendisi veya diğer grup firmaları veya iştirakleri vasıtasıyla; sermaye ve yönetim ilişkileri çerçevesinde asgari %50 oranında hisseye veya asgari %50 oranında oy hakkına veya yönetim kurulu üyelerinin asgari %50'sini seçme hakkına veya yönetim kurulu üyelerinin asgari %50'sine sahip olduğu işletmeyi,

- f) Kanun: 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununu,
- g) Karar: 29/9/2009 tarihli ve 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararı,
- ğ) Kişi: Gerçek ve tüzel kişiler ile hukuken tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat uyarınca hukuki tasarruflar yapma yetkisini haiz kişiler ortaklığını,
- h) Operatör: Hava yolu ve/veya kara yolu ile hızlı kargo taşımacılığı kapsamındaki gönderilerin gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerini dolaylı temsil yoluyla yapmaya yetkili tüzel kişileri,
- ı) Posta idaresi: Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketini,
- i) Yetki: Kararın 126 ncı maddesinde belirtilen eşyanın gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerinin dolaylı temsil yoluyla yapılmasına yönelik verilen yetkiyi,
- ifade eder.

Başvuru koşulları

MADDE 4- (1) Bu Tebliğ ile verilen yetki kapsamında işlem yapmak isteyen operatörlerin;

- a) Hava yolu ile hızlı kargo taşımacılığı için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne "hava kargo acentesi" olarak yetkilendirilmiş olması,
- b) Kara yolu ile hızlı kargo taşımacılığı için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından, yapacakları faaliyetlere uygun uluslararası kara yolu taşımacılık belgesi ile yetkilendirilmiş olması,
- c) Bu Tebliğ kapsamındaki işlemlerin ifası, takibi ve sonuçlandırılması için şirket bünyesinde gümrük müşaviri

istihdam ediyor olması veya gümrük müşaviri ya da gümrük müşavirliği şirketiyle sözleşme yapmış olması,

ç) Yönetim kurulu üyeleri, sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişiler ile gümrük ve dış ticaret işlemlerinde temsil yetkisini haiz çalışanlarının 7/10/2009 tarihli ve 27369 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen suçlardan kesinleşmiş cezası veya mahkumiyet kararı bulunmaması,

d) Kesinleşmiş gümrük vergileri ve ceza borcu bulunmaması,

e) Bu Tebliğ kapsamındaki eşyanın konulacağı geçici depolama yerlerinde, gönderilerin gümrük müdürlüğünce muayene ve kontrolünü kolaylaştırmak üzere teknik özellikleri Bakanlıkça belirlenecek X-ray cihazı, otomatik barkod okuyucu, 9 uncu maddede belirtilen eşya tasnif işlemini otomatik olarak yapmaya uygun yürüyen bant sistemi ve kamera sistemi bulundurulması ve Bakanlıkça gerekli görülecek diğer altyapının kurulmuş olması,

f) Yetki kapsamı işlemlere ilişkin olarak, sonradan yapılacak kontroller sonucunda doğabilecek kamu alacağının garanti edilmesi amacıyla, yalnızca hava yolu veya yalnızca kara yolu ile hızlı kargo taşımacılığında yetki kullanılmak istenmesi durumunda 250.000 Türk Lirası, her iki yetkinin birlikte kullanılmak istenmesi durumunda ise 500.000 Türk Lirası tutarında teminat mektubu ibraz edilmesi,

zorunludur.

(2) Posta idaresi için birinci fıkranın (e) bendi dışındaki koşullar aranmaz.

(3) Bu Tebliğ kapsamında yalnızca ihracat rejimine konu eşyanın konulacağı geçici depolama yerlerinde otomatik barkod okuyucu ve eşya tasnif işlemini otomatik olarak yapmaya uygun yürüyen bant sistemi aranmaz.

Başvuruda aranacak belgeler

MADDE 5- (1) Başvuruda aşağıda belirtilen belgeler aranır:

a) Ek-1'de yer alan başvuru formu.

b) Hava yolu ile hızlı kargo taşımacılığı kapsamında işlem yapmak isteyen operatörler için şirketin kuruluşu ile faaliyet alanı içerisinde hava kargo taşımacılığı olduğunu gösterir ticaret sicil gazetesinin örneği ile kara yolu ile hızlı kargo taşımacılığı kapsamında işlem yapmak isteyen operatörler için faaliyet alanı içerisinde uluslararası kara yolu ile eşya taşımacılığı olduğunu gösterir ticaret sicil gazetesinin örneği.

c) Şirketin yönetim kurulu üyeleri ile sermayesinin son durumu ve sermayesine iştirak eden pay sahiplerinin pay oranlarını gösterir ticaret sicil gazetesinin örneği.

ç) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen kişiler için, aynı bentte sayılan suçlardan hüküm giymediklerine dair başvuru tarihinden geriye dönük en geç iki ay içerisinde resmi kuruma verilmek üzere alınan adli sicil belgesi ile bu şahıslardan sürekli olarak yurt dışında ikamet eden yabancı uyruklular için ilgili kişi ya da yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanmış, Ek-2'de yer alan örneğe uygun beyan formu asılları.

d) Gümrük müşaviri istihdam edildiğine ilişkin belge veya gümrük müşaviri ya da gümrük müşavirliği şirketiyle yapılan sözleşme örneği.

e) Hava yolu ile hızlı kargo taşımacılığı kapsamında işlem yapmak isteyen operatörler için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce verilen hava kargo acentesi yetki belgesinin örneği.

f) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen tutarda teminat mektubu.

g) Kara yolu ile hızlı kargo taşımacılığı kapsamında işlem yapmak isteyen operatörler için, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca verilen yapacakları faaliyete uygun uluslararası kara yolu taşımacılığı yetki belgesinin örneği.

ğ) Geçici depolama yeri işleticisi olmayan operatörler için yetki kapsamında kullanılacak geçici depolama yeri ile ilgili olarak yapılmış sözleşmenin örneği.

h) İzinli gönderici tesisinin kullanılacak olması durumunda, izinli göndericinin yönetim kurulu üyeleri ve sermayesine iştirak eden pay sahiplerinin pay oranlarını gösterir ticaret sicil gazetesinin örneği.

(2) Birinci fıkranın (b), (c), (e), (g), (ğ) ve (h) bentlerinde belirtilen belge aslının başvurunun yapıldığı Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğüne ibrazı halinde bu belgenin fotokopisi, aslına uygunluğu kontrol edildikten sonra ilgili görevli tarafından tasdik edilerek işleme alınır.

(3) Posta idaresi için birinci fıkrada belirtilen belgeler aranmaz; Ek-1'de yer alan başvuru formu ile başvuruda bulunulur.

Başvuru şekli ve başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 6- (1) Başvuru, 5 inci maddede belirtilen belgelerle birlikte, yetki kapsamı işlemlerin yapılacağı gümrük müdürlüğünün bağlı olduğu Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğüne yapılır.

(2) Başvurunun eksiksiz yapılmış olduğunun anlaşılması halinde, Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğünce oluşturulacak bir heyet marifetiyle gerekli şartların sağlanıp sağlanmadığı yerinde tespit edilerek bir tutanağa bağlanır. Söz konusu tespit sonuçları, başvuru evrakı ve Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü görüşü ile birlikte başvuru tarihinden itibaren on beş gün içinde Bakanlığa gönderilir.

(3) Yetki kapsamındaki işlemlerin, birden fazla Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğüne bağlı gümrük müdürlüklerinde yapılacak olması halinde başvurunun yapıldığı Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü diğer bölge müdürlüklerinden görüş alarak ikinci fıkrada belirtilen işlemleri sonlandırır.

(4) Talep, Bakanlıkça on beş gün içinde karara bağlanır.

Yetkilendirme ve yetkinin kapsamı

MADDE 7- (1) İbrazı gereken belgelerin tam ve doğru olduğunun ve aranan koşulların varlığının tespit edilmesi halinde kişiye Bakanlıkça yetki verilir.

(2) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca operatörlerce çalıştırılan gümrük müşavirleri bu Tebliğ kapsamında dolaylı temsil yoluyla işlem yapmak üzere yetkilendirilir. Operatörlerce çalıştırılan gümrük müşavirlerinden firma bünyesinde istihdam edilenler bu Tebliğ hükümleri dışında gümrük müşavirliği faaliyetinde bulunamazlar. Bir gümrük müşaviri, bu Tebliğ hükümleri kapsamında işlem yapmak üzere aynı anda yalnızca bir hızlı kargo firması ile sözleşme yapabilir.

(3) Operatörler, yetki kapsamındaki işlemlerin yapılmasında alıcıyı/göndericiyi ayrıca başka bir işleme gerek kalmadan temsil eder. Operatörlerce yetki kullanılırken vekâletname ibrazı aranmaz. Gönderilerin teslim ve tesellümüne ilişkin belgelerin alıcı/gönderici tarafından imzalanması bu yetkinin kendileri hesabına kullanıldığının kabul edildiği anlamına gelir.

Teminat mektubunun yenilenmesi

MADDE 8- (1) Bakanlıktan operatör yetkisi almış olan hızlı kargo taşımacılığı yapan firmanın ticaret unvanının değişmesi durumunda, önceki ticaret unvanına istinaden düzenlenmiş olan teminat mektubu yerine yeni ticaret unvanına uygun düzenlenmiş yeni bir teminat mektubunun ibrazı istenir.

(2) Eski lehtar unvanı ile temin edilmiş, kabul edilmiş ve kayıtlı olan teminat mektuplarının ilgili bankalarınca düzenlenecek bir zeyilname aracılığıyla, lehtar firmanın gerek eski gerekse yeni ticari unvanları ile gerçekleştirdiği işlemler açısından banka sorumluluğunun devam edeceğinin taahhüt altına alınması kaydıyla kabul edilmesi mümkündür. Söz konusu zeyilnamenin, mevcut teminat mektubu bilgilerinin yanı sıra lehtarın eski ve yeni ticari unvanının belirtilerek işleme alınması ve bankayı temsile yetkili kişiler (en az iki yetkili kişi) tarafından imzalanmış olması gerekir.

Gönderilerin tasnifi

MADDE 9- (1) Yurt dışından gelen gönderiler; otomatik barkod okuyucu ve X-ray kontrolünden geçirildikten sonra otomatik olarak aşağıdaki dört kategoriye ayrılır:

a) Belge kontrolüne tabi doküman.

b) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında gelen ve belge kontrolüne tabi gönderiler.

c) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında gelen ve gümrükçe muayeneye tabi tutulacak gönderiler.

ç) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamı dışında kalan gönderiler.

(2) Eşyanın otomatik barkod okuyucudan geçirilmesiyle oluşturulan elektronik boşaltma listesi ile beyanname bilgileri çakıştırılarak Kanunun 237 nci maddesinin beşinci fıkrası çerçevesinde eksiklik ve fazlalık takibatı yapılır.

(3) İçerisinde ithali veya ihracı yasak eşya bulunan gönderilere ilişkin gerekli önlemlerin alınmasını teminen ilgili gümrük müdürlüğü derhal haberdar edilir.

(4) Birinci fıkrada belirtilen her bir gönderiye ilişkin cins, kıymet, miktar ve Bakanlıkça gerekli görülen diğer bilgiler,

barkod okuyucusu tarafından okunacak şekilde gönderi üzerinde yer almalıdır.

(5) Numunelik eşya ve modellerin, Kararın 86 ncı maddesi kapsamında kıymet ve ağırlık sınırlamasına tabi tutulmaksızın tasnif edilmesi için operatörce gerekli önlemler alınır.

(6) Gönderilerin operatörler tarafından incelenmesi için Gümrük Yönetmeliğinin 87 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca izinler yıllık olarak verilir.

Gönderilerin beyanı

MADDE 10- (1) Kanununun 35/A maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre belirlenecek süre sona ermeden önce operatör tarafından basitleştirilmiş gümrük beyannamesi verilen yetki kapsamındaki gönderiler için özet beyan verilmesinden vazgeçilebilir. Bu durumda, basitleştirilmiş gümrük beyannamesi, Kanununun 35/B maddesinde öngörülen özet beyanda bulunması gerekli asgari bilgileri içerir ve aynı Kanununun 61 inci maddesi uyarınca tescil edilinceye kadar özet beyan statüsündedir.

(2) Doküman olarak ayrılan gönderilerin beyanında asgari olarak alıcı, gönderici, eşya cinsi, miktarı, brüt ağırlığı, rejim kodu bilgileri ve teslimat adresi yer alır. Doküman kapsamına giren gönderiler, tek bir kalemde topluca beyan edilir. Gelen doküman gönderilerine ilişkin yapılacak beyanda, "alıcı" olarak dolaylı temsil yetkisi kapsamında beyanda bulunacak operatör, "gönderici" olarak dokümanı yurt dışından gönderen hızlı kargo firması veya posta idaresi, "miktar" olarak beyan edilecek toplam doküman adedi, "toplam brüt ağırlık" ve "rejim kodu" bilgileri yer alır. Giden doküman gönderilerine ilişkin yapılacak beyanda ise "alıcı" olarak yurt dışında gönderiyi teslim alacak hızlı kargo firması veya posta idaresi, "gönderici" olarak dolaylı temsil yetkisi kapsamında beyanda bulunacak operatör, "miktar" olarak beyan edilecek toplam doküman adedi, "toplam brüt ağırlık" ve "rejim

kodu" bilgileri yer alır. Ayrıca, yetki kapsamında beyan edilen her bir dokümana ilişkin bilgileri içeren liste gümrük müdürlüğüne istenildiğinde sunulmak üzere operatör tarafından elektronik ortamda muhafaza edilir.

(3) Kararın 45 inci maddesi kapsamı eşya için basitleştirilmiş gümrük beyannamesinde ikinci fıkrada belirtilen bilgilere ilaveten kıymete ve varsa sekizli tarife alt pozisyonuna ilişkin bilgi yer alır.

(4) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında gelen ve belge kontrolüne tabi gönderiler için üçüncü fıkrada belirtilen bilgilere ilaveten eşyanın sekizli tarife alt pozisyonu, ilk ve son yüklendiği ülke bilgileri yer alır.

(5) İhracatta basitleştirilmiş gümrük beyannamesinde gümrük tarife istatistik pozisyonunun beyanına ilişkin olarak;

a) Teşvik, sübvansiyon veya parasal iadeye ya da ayniyet tespitine konu olan ihracat eşyası için eşya kodu alanına on ikili gümrük tarife istatistik pozisyonu girilmesi,

b) Teşvik, sübvansiyon veya parasal iadeye ya da ayniyet tespitine konu olmayan ihracat eşyası için eşya kodu alanına asgari dörtlü tarife pozisyonu girilmesi,

c) Numunelik eşya ve model ihracatında, eşya kodu alanına asgari dörtlü tarife pozisyonu girilmesi,

gerekir.

(6) Yetki kapsamındaki teşvik, sübvansiyon veya parasal iadeye ya da ayniyet tespitine konu olmayan ihracat gönderilerinin gümrüğe beyanı operatörün elindeki bilgi ve belgeler çerçevesinde uçak kalkışına kadar yapılır ve uçak kalkışından sonraki yirmi dört saat içinde beyanda düzeltme yapılabilir.

(7) Kararın 126 ncı maddesi kapsamında miktarı brüt 300 kilogramı ve değeri 15000 Avro'yu geçmeyen ihracat rejimine

konu eşyanın beyanı bu Tebliğ hükümleri çerçevesinde operatör tarafından yapılır.

(8) Bu Tebliğ kapsamında kara yolu ile hızlı kargo taşımacılığına konu eşyanın gümrük işlemleri, İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğü, Atatürk Havalimanı Kargo Gümrük Müdürlüğü, Erenköy Gümrük Müdürlüğü, Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğü, Muratbey Gümrük Müdürlüğü, Mersin Gümrük Müdürlüğü, Yalova Gümrük Müdürlüğü, Bursa Gümrük Müdürlüğü, İnegöl Gümrük Müdürlüğü, Esenboğa Gümrük Müdürlüğü, Ankara TIR Gümrük Müdürlüğü, Trabzon Gümrük Müdürlüğü ve Gaziantep Gümrük Müdürlüğünden gerçekleştirilir.

(9) Kara yolu ile hızlı kargo taşımacılığı kapsamında taşınan eşya için transit rejimi çerçevesinde işlem yapılır. 14/11/1975 tarihli TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi (TIR Sözleşmesi) hükümleri saklı kalmak üzere, dolaylı temsil yetkisi kapsamında yurda getirilen eşyada ulusal transit rejiminde, gönderilen eşyada ise hem ulusal hem ortak transit rejiminde asıl sorumlu operatördür.

(10) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (3) numaralı alt bentleri kapsamında, aynı kişi adına bir takvim ayında en fazla beş taşıma senedi muhteviyatı eşyanın, aynı veya farklı cinsten olup olmadığına bakılmaksızın, serbest dolaşıma girişine izin verilir. Beş taşıma senedi sayısının aşılması durumunda, aşan miktarın bir sonraki aya devredilerek basitleştirilmiş gümrük beyannamesine konu edilmesine izin verilmez ve Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında işlem tesis edilir.

(11) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan eşyanın basitleştirilmiş gümrük beyannamesi ile beyan edilebilmesi için "KDV İstisna Belgesi"; ayrıca Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli IV sayılı listede yer alması halinde "ÖTV İstisna Belgesi" aranır. Anılan belgelerin ibraz edilmemesi

halinde, bu kapsamdaki eşya basitleştirilmiş gümrük beyannamesi ile beyan edilemez.

(12) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan eşyanın teslim tarihi ve alıcının T.C. kimlik numarası/Vergi kimlik numarası veya alıcıya ait cep telefonu numarası, eşyanın alıcısına teslimini takip eden üç iş günü içerisinde gümrük müdürlüğüne elektronik ortamda iletilir. Bu fıkroda istenen bilgilerin temin edilememesi halinde aşağıdaki şekilde işlem tesis edilir:

a) Eşyanın bir başka kişiye teslim edilmesi nedeniyle alıcıya ait T.C. kimlik numarasının/Vergi kimlik numarasının veya cep telefonu numarasının temin edilememesi halinde, eşyayı teslim alan kişinin T.C. kimlik numarası veya cep telefonu numarası tamamlayıcı beyanda beyan edilir. T.C. kimlik numarası/Vergi kimlik numarası veya cep telefonu numarası beyan edilmiş taşıma senetleri için tamamlayıcı beyanda teslim tarihi bilgisi beyan edilir.

b) Alıcıya ait T.C. kimlik numarasının/Vergi kimlik numarasının veya cep telefonu numarasının temin edilememesi halinde "D" kodu tamamlayıcı beyanda T.C. kimlik numarası/Vergi kimlik numarası veya cep telefonu numarası yerine seçilir.

c) T.C. kimlik numarası/Vergi kimlik numarası veya cep telefonu numarası bulunmayan yabancı uyruklulara yapılacak teslimlerde "KOD2-YABANCIUYRUKLU" kodu tamamlayıcı beyanda T.C. kimlik numarası/Vergi kimlik numarası veya cep telefonu numarası yerine seçilir.

ç) Herhangi bir nedenle eşyanın alıcısına teslim edilememesi halinde "U" kodu tamamlayıcı beyanda T.C. kimlik numarası/Vergi kimlik numarası veya cep telefonu numarası yerine seçilir.

(13) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki eşyanın bir gerçek kişi adına gelmesi

gerekmektedir. Bu kapsamda gelen eşyanın normal usulde detaylı beyanı dolaylı temsil yetkisine sahip operatör tarafından gümrük mevzuatının genel hükümlerine tabi olarak yapılır.

(14) Operatör tarafından yetki kapsamında gerçekleştirilen ihracat işlemlerinde basitleştirilmiş gümrük beyannamesinin tescilinde eşyanın geçici depolama yerine alınmış olma şartının aranmaması yönündeki talepler, gerekli fiziki koşullar ve risk analizi göz önünde bulundurularak ilgili gümrük müdürlüğüne değerlendirilir. Değerlendirme sonucuna göre sarı hatta işlem gören taşıma senedi kapsamı eşyanın geçici depolama yerine alınmaksızın ihracat işlemi gerçekleştirilebilir. Kırmızı hatta işlem gören taşıma senedi kapsamı eşya mutlak surette geçici depolama yerine alınarak muayene işlemi tamamlanır.

(15) Operatör hızlı kargo firmaları, yetki kapsamında gerçekleştirilen ihracat işlemlerinde, eşyayı geçici depolama yerine almaksızın kendisi ile aynı grup firmasının izinli gönderici tesisini de kullanabilir.

(16) Hem bir özet beyan hem de bir boşaltma listesi kapsamında beyan edilmiş bir taşıma senedine konu eşyanın basitleştirilmiş gümrük beyannamesine eklenmesi mümkündür. Özet beyandan Basitleştirilmiş Gümrük Beyannamesine eklenecek taşıma senedi sayısı, her bir operatör firma için, ekleme talebinin yapıldığı günden bir önceki ithalat basitleştirilmiş gümrük beyannamesi kapsamı toplam taşıma senedi sayısının %20'sini geçemez.

Gönderilerin kontrol ve muayenesi

MADDE 11- (1) Yetki kapsamındaki gönderiler, risk analizine dayalı kontrol ve muayeneye tabi tutulur.

(2) Kontrol ve muayene için X-ray cihazının kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir. X-ray kontrolünde şüphelenilen bir durum olması halinde gönderi açılarak muayene edilir. Muayene memuru sarı hatta işlem gören

eşyanın muayenesini gerekli görür ise Gümrük Yönetmeliğinin 183 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işleme gerek kalmaksızın muayene yapabilir.

(3) Eşyanın cins ve tanımı ile değerinin doğru ve eksiksiz olarak beyan edilmesi operatörün sorumluluğundadır. Aksi durumlarda 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde cezai işlem tesis edilir.

Vergilerin hesaplanması ve ödenmesi

MADDE 12- (1) Posta veya hızlı kargo taşımacılığı yoluyla gelen veya gönderilen eşyanın kıymetinin yetki limitleri dahilinde olup olmadığının tespitinde kargo ücreti dikkate alınmaz. Eşyanın kıymeti, ibraz edilen faturaya, satış fişine veya eşya bedelinin ödendiğine ilişkin belgeye göre belirlenir. Bu tür belge ibraz edilememesi veya ibraz edilen belgede kayıtlı kıymetin düşük bulunması halinde, eşyanın kıymeti gümrük müdürlüğüne belirlenir.

(2) Basitleştirilmiş gümrük beyannamesinde beyan edilen gönderilerin tahakkuk ettirilen gümrük vergileri operatör tarafından tahsil edilebilir ve gümrük idaresi adına tahsil edilen vergiler eşyanın operatöre teslimini takip eden yedi gün içerisinde ödenir. Posta idaresi için söz konusu süre, [Gümrük Yönetmeliğinin](#) 462 nci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, eşyanın alıcısına tesliminden itibaren başlar.

Geri gelen eşya ve mahrece iade edilen eşya

MADDE 13- (1) Basitleştirilmiş gümrük beyannamesi kapsamında ihraç edilmiş eşyanın tamamen veya kısmen geri gelmesi halinde 10 uncu maddenin yedinci fıkrasında bahsi geçen ağırlık ve kıymet sınırlamaları dâhilinde işlem yapılır.

(2) İhraç edildikten sonra geri gelen eşyanın gümrük vergilerinden muaf olarak serbest dolaşıma girebilmesi için ihracat nedeniyle yararlanılan hak ve menfaat varsa bunların

iade edildiğini gösteren belgenin gümrük müdürlüğüne ibrazı gerekir. İhracat nedeniyle katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi iadesinden veya istisnasından yararlanan eşyanın katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi tahsil edilir.

(3) Gönderinin yanlışıyla Türkiye'ye gelmesi halinde yurt dışı edilmesine, mahrece iadesi gereken gönderinin geldiği ülkeye gitmesine operatörün beyanı doğrultusunda izin verilir.

(4) Mahrece iadesi talep edilen eşyanın serbest dolaşıma girişinde maktu vergi tahsil edilmişse bu eşyanın muayeneye tabi tutulması ve serbest dolaşıma giriş beyannamesindeki ilgili taşıma senedinin iptali gerekir.

Gümrük müdürlüğüne alınacak tedbirler

MADDE 14- (1) Gümrük müdürlüğü gümrük işlemlerinin yapılmasını teminen gerekli tedbirleri alır.

(2) Bu Tebliğde öngörülen yetki kapsamında ithalat ve ihracata konu edilen eşya ve adına işlem yapılan kişiye ilişkin istatistikî veriler risk analizi kapsamında dikkate alınır.

Belgelerin saklanması

MADDE 15- (1) Yetki kapsamında beyan edilecek gönderilere ilişkin ticari belgeler gümrük müdürlüğüne talep edildiğinde ibraz edilmek üzere operatörlerce elektronik ortamda veya kağıt ortamında beş yıl süreyle saklanır.

Bildirim yükümlülüğü

MADDE 16- (1) EK-1'de yer alan başvuru formunda bulunan bilgilerde değişiklik olması halinde, form güncellenerek en kısa sürede Bakanlığa bildirimde bulunulur.

Müeyyide

MADDE 17- (1) 4 üncü maddede yer alan koşullardan birinin veya birden fazlasının operatörce kaybedildiğinin anlaşılması

halinde, bu koşul veya koşullar yeniden sağlanıncaya kadar operatörün bu Tebliğ kapsamındaki yetkiden faydalanmasına izin verilmez.

(2) Kararın onuncu kısmına aykırı hareket ettiği tespit edilen operatörler hakkında Kararın 128 inci maddesi uyarınca işlem yapılır.

(3) Bu Tebliğde düzenlenen hususlara aykırı hareket ettiği tespit edilen operatörler hakkında fiilin daha ağır bir cezai yaptırımını gerektirmemesi halinde, Kanununun 241 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca işlem yapılır.

(4) Bu maddenin uygulanmasında posta hizmetlerine ilişkin uluslararası yükümlülükler dikkate alınır.

Diğer hükümler

MADDE 18- (1) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan eşya için Kararın 112 nci maddesi hükmü uygulanır.

(2) Bu Tebliğ hükümleri kapsamında yapılan ihracatta ihracatçı birliği onayı aranmaz.

(3) Kararın 126 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında dolaylı temsil yetkisiyle yapılan gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerine ilişkin faaliyetler için alınacak ücretlerin belirlenmesinde 30/12/2015 tarihli ve 29578 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan [Gümrük Müşavirliği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Asgari Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ](#) hükümleri esas alınır.

(4) Bu Tebliğde düzenlenmeyen hususlarda, gümrük mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde işlem yapılır.

Özel ve zorunlu durumlar

MADDE 19- (1) Bu Tebliğin uygulanması amacıyla gerekli görülen her türlü tedbiri almaya, özel ve zorunlu durumlar ile bu

Tebliğde yer almayan hususları inceleyip sonuçlandırmaya Bakanlık (Gümrükler Genel Müdürlüğü) yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 20- (1) 10/3/2013 tarihli ve 28583 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan [Gümrük Genel Tebliği \(Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı\) \(Seri No: 4\)](#) yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 21- (1) Bu Tebliğ 1/5/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız](#)

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2022-32/66 Sayılı Tebliğe İlişkin Duyuru

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2022-32/66 Sayılı Tebliğe İlişkin Duyuru TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYIL...

Tarih: 21 Nisan 2022

**Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin
2022-32/66 Sayılı Tebliğe İlişkin Duyuru**

TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN
2008-32/34 SAYILI TEBLİĞ'DE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
2022-32/66 SAYILI TEBLİĞ'E İLİŞKİN DUYURU

Bilindiği üzere, 13.09.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 12.09.2018 tarihli ve 85 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile [Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar](#)'da Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri belirli sözleşme türlerinde sözleşme bedelinin ve diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenemeyeceğine ilişkin bazı düzenlemeler yapılmış olup, söz konusu düzenlemeler sonrasında Bakanlığımızca belirlenen istisnalara ise [Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara İlişkin 2008-32/34](#) sayılı Tebliğ'in 8'inci maddesinde yer verilmiştir.

19.04.2022 tarihli 31814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve [2008-32/34 sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair 2022-32/66 sayılı Tebliğ](#) ile bahse konu 8'inci maddenin dokuzuncu fıkrasının sonuna "Ancak sözleşme konusu ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi zorunludur." cümlesi eklenmiş, on beşinci fıkrasında yer alan "kararlaştırılması" ibaresi "kararlaştırılması, ödenmesi ve kabul edilmesi" şeklinde değiştirilmiştir.

Bakanlığımızca, Türk parasının kıymetini koruma amacıyla oluşturulan kambiyo mevzuatının temel amacına uygun olacak şekilde, serbest piyasa koşulları çerçevesinde Türk Lirasının kullanımını önceliklendirmeye ve dolarizasyonla mücadeleye yönelik çalışmalara kararlılıkla devam edilmektedir.

Bu kapsamda, söz konusu değişikliklerle; menkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedellerinin döviz cinsinden veya

dövizde endeksli olarak kararlaştırılmasına imkân tanıyan istisnanın piyasanın işleyişini ve ticaretin devamlılığını sekteye uğratmamak amacıyla korunması ancak bu sözleşmeler konusu ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesinin ve kabul edilmesinin zorunlu hale getirilmesi, kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin ise bu zorunluluktan muaf tutulması hedeflenmiştir.

Diğer taraftan, Türkiye’de yerleşik kişilerin;

1. 19.04.2022 tarihinden önce kendi aralarında akdetmiş oldukları menkul satış sözleşmelerinin ifası kapsamında 2022-32/66 sayılı Tebliğ’in yürürlük tarihi öncesinde dolaşıma girmiş bulunan döviz cinsinden kıymetli evraklar kapsamındaki ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi şartının aranmaması,

2. 19.04.2022 tarihinden önce düzenlenmiş faturalar kapsamındaki ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi şartının aranmaması,

3. Borsa İstanbul A.Ş. Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası’nda döviz cinsinden gerçekleştirilen kıymetli maden ve kıymetli taş alım satım işlemleri ile bu işlemlerin takası kapsamındaki ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi şartının aranmaması hususları Bakanlığımızca uygun bulunmuştur.

Ayrıca,

- Tebliğ’de geçen “menkul” ibaresinin gayrimenkul tanımına girmeyen her türlü mal ve eşyayı kapsadığının,
- Yapılan değişikliğin Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdettikleri/akdedecekleri menkul satış sözleşmeleri konusu ödeme yükümlülüklerine ilişkin olması sebebiyle, Türkiye’de yerleşik kişiler ile dışarıda yerleşik kişiler arasında akdedilmiş/akdedilecek menkul satış sözleşmelerine

ilişkin ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi zorunluluğunun bulunmadığının,

- Yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği 19.04.2022 tarihi ve bu tarih sonrasında döviz cinsinden düzenlenmiş olan çek vb. ödeme araçlarının Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdettikleri/akdedecekleri menkul satış sözleşmeleri konusu ödeme yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde kullanılmasının mümkün olmadığıının,
- Yapılan değişikliğin taşıt satış sözleşmelerinin mevcut durumunu değiştiren bir hüküm içermediğinin, 19.04.2022 tarihinde gerçekleştirilen değişiklik öncesinde olduğu gibi değişiklik sonrasında da Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri taşıt satış sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılmasının mümkün olmadığıının,
- 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak yapılan sözleşmelerin, Tebliğ’in 8’inci maddesinin on yedinci fıkrasına tabi olduğunun ve bu sözleşmelere ilişkin yükümlülüklerin 19.04.2022 tarihinde yapılan değişiklik kapsamında olmadığıının,
- 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülüklerin döviz cinsinden kararlaştırılmasının Tebliğ’in 8’inci maddesinin on sekizinci fıkrası uyarınca mümkün olduğunun ve bu işlemlere ilişkin yükümlülüklerin 19.04.2022 tarihinde yapılan değişiklik kapsamında olmadığıının,
- Tebliğ’in 8’inci maddesinin diğer fıkralarında yer alan

menkul satış sözleşmeleri dışındaki sözleşmelere ilişkin ödeme yükümlülüklerinin Türk parası cinsinden kabul edilmesi ve yerine getirilmesine yönelik herhangi bir değişiklik yapılmadığının ve mevcut istisnaların geçerli olduğunun,

belirtilmesinde fayda görülmektedir.

Kamuoyuna duyurulur.

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 41)

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği (Seri No: 41) KDV Tebliği (Seri No: 41) 21 Nisan 2022 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 31816 Hazine ve Maliye Bak...

Tarih: 21 Nisan 2022

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği (Seri No: 41)

KDV Tebliği (Seri No: 41)

21 Nisan 2022 Tarihli Resmi Gazete

Sayı: 31816

Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)'ndan:

MADDE 1- 26/4/2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan [Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinin](#) (I/B-8.2.) bölümünde yer alan Örnek 1 ve Örnek 2 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Örnek 1: KDV mükellefiyeti bulunmayan Bay (A), müteahhit (B) A.Ş. ile 20/5/2020 tarihinde Kastamonu'daki arsası için arsa payı (kat) karşılığı inşaat sözleşmesi imzalamış ve bu sözleşmeye ilişkin yapı ruhsatı 27/5/2020 tarihinde alınmıştır. Söz konusu sözleşmeye göre arsa sahibi Bay (A), inşa edilen 20 konuttan 8'ini ve 5 işyerinden 2'sini 20/5/2022 tarihinde teslim almıştır.

(B) A.Ş., 213 sayılı Kanununun 267 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ikinci sıradaki maliyet bedeli esasına göre arsa sahibine vereceği 8 konut ve 2 işyeri için perakende satış olması nedeniyle maliyet bedeline %10 ilave etmek suretiyle sırasıyla 4.400.000 TL ve 1.650.000 TL olmak üzere toplam 6.050.000 TL bedel hesaplamıştır.

İnşa edilen konutların 150 m²'nin altında olduğu varsayımıyla, (B) A.Ş. tarafından arsa sahibine teslim edilen konutlara ilişkin (4.400.000x%1) 44.000 TL KDV, işyerlerine ilişkin (1.650.000x%18) 297.000 TL KDV olmak üzere toplam 341.000 TL KDV hesaplanacaktır.

Bay (A)'nın müteahhit (B) A.Ş.ye arsa tesliminde ise KDV hesaplanmayacaktır. Söz konusu arsanın KDV mükellefiyeti bulunmayan Bay (A) yerine (C) Ltd. Şti.ye ait olması durumunda, arsa payı karşılığı konut ve işyerlerinin arsa sahibine teslim tarihi olan 20/5/2022 tarihinde, (B) A.Ş.nin bağımsız bölümler için 213 sayılı Kanununun 267 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci sırasındaki maliyet bedeline %5 ilave etmek suretiyle bulacağı bedel (4.200.000 + 1.575.000= 5.775.000 TL) üzerinden, (C) Ltd. Şti. tarafından arsa payı

için %8 oranında KDV hesaplanması gerekecektir.

Örnek 2: (D) A.Ş. aktifinde kayıtlı arsa için, müteahhit (B) A.Ş. ile 17/5/2022 tarihinde arsa payı (kat) karşılığın inşaat sözleşmesi imzalamış ve bu sözleşmeye ilişkin yapı ruhsatı 24/5/2022 tarihinde alınmıştır. Söz konusu sözleşmeye göre arsa sahibi (D) A.Ş. inşa edilecek 20 konuttan 8'ini (4 adedinin net alanı 140 m2, 4 adedinin net alanı 160 m2 olmak üzere) ve 5 işyerinden 2'sini alacaktır.

(B) A.Ş., 213 sayılı Kanununun 267 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ikinci sıradaki maliyet bedeli esasına göre arsa sahibine vereceğın 8 konut ve 2 işyeri için toptan satış olması nedeniyle maliyet bedeline %5 ilave etmek suretiyle konutlar için sırasıyla 2.000.000 TL ve 2.400.000 TL, işyerleri için 1.000.000 TL olmak üzere toplam 5.400.000 TL bedel hesaplamıştır.

Bu durumda (B) A.Ş. tarafından arsa sahibine teslim edilen konutlara ve işyerlerine ilişkin;

– 4 adet 140 m2'lik konut için: $(2.000.000 \times \%8) = 160.000$ TL,

– 4 adet 160 m2'lik konut için (her bir konutun 150 m2'lik kısmına isabet eden bedel üzerinden %8, 150 m2'yi geçen kısmına ise %18 KDV):

$(2.400.000 \times 150/160 \times \%8) + (2.400.000 \times 10/160 \times \%18) = 180.000 + 27.000 = 207.000$ TL,

– 2 adet işyeri için: $(1.000.000 \times \%18) = 180.000$ TL

olmak üzere 5.400.000 TL bedel için toplam $(160.000 + 207.000 + 180.000) = 547.000$ TL KDV hesaplanacaktır.

KDV mükellefi arsa sahibi (D) A.Ş.nin aldığı konut ve işyerlerinin karşılığın olarak (B) A.Ş.ye yapmış olduğın arsa payı tesliminde konut ve işyerlerinin 213 sayılı Kanununun 267 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ikinci sıradaki maliyet bedeline %5 ilave etmek suretiyle bulunan 5.400.000 TL

üzerinden %8 oranında (5.400.000x%8) 432.000 TL KDV hesaplanacaktır.”

MADDE 2- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.2.) bölümünün sonuna başlığıyla birlikte aşağıdaki bölüm eklenmiştir.

“2.1.2.5. İsteğe Bağlı Tam Tevkifat Uygulaması

Mükellefler, yazılı bir sözleşme düzenleyerek bir yıl süreyle anlaştıkları satıcı mükelleflerden, Tebliğin (I/C-2.1.3.2.) ve (I/C-2.1.3.3.) bölümlerinde belirtilen işlemlere (Tebliğin (I/C-2.1.3.2.13.) bölümü ile (I/C-2.1.3.3.7.) bölümündeki işlemler hariç) ilişkin alımlarında tevkifat sorumluluklarının bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, hesaplanan KDV'nin tamamını sorumlu sıfatıyla beyan edip öderler. Bir yıllık sürenin bitimini izleyen yıllarda uygulamaya devam edilmesinin istenmesi halinde sözleşmenin aynı süreyle yenilenmesi gerekir. Bir yıllık süre dolmadan söz konusu uygulamadan vazgeçilmesi mümkün değildir.

Alıcı mükellefler, söz konusu sözleşmelerin bir örneği ile bu kapsamda işlem yapacak satıcı mükelleflerin bilgilerini (adı soyadı/unvanı, vergi dairesi, vergi kimlik numarası, sözleşme uygulama dönemi), işleme ilişkin KDV beyannamesinin verilmesinden önce liste halinde bağlı oldukları vergi dairesine verirler. Sözleşmelerin feshedilmesi, tadili vb. durumların da işleme ilişkin KDV beyannamesinin verilmesinden önce bağlı oldukları vergi dairesine bildirilmesi gerekir.

Alıcıların isteğe bağlı tam tevkifat uygulaması kapsamında sözleşme düzenlemediği satıcılar ile olan işlemlerinde, genel hükümlere göre işlem tesis edileceği tabiidir.

İsteğe bağlı tam tevkifat uygulaması kapsamında alıcı tarafından tevkifata tabi tutulan KDV, 2 No.lu KDV Beyannamesinin “Vergi Bildirimi” kulakçığının, “İsteğe Bağlı Tam Tevkifat Uygulanan İşlemlere Ait Bildirim” tablosunda beyan edilir. Tablonun “İşlem Türü” alanı, bu alana ilişkin işlem türü listesinden seçim yapılmak suretiyle doldurulur.

“Matrah” alanına, işlemin KDV hariç bedeli, “Oran” alanına işlemin tabi olduğu KDV oranı girilir. Alıcı tarafından tevkif edilen KDV tutarını gösteren “Vergi” alanı, e-beyanname programı tarafından hesaplanır.

İsteğe bağlı tam tevkifat uygulaması kapsamındaki işlemleri yapan satıcı mükellefler ilgili döneme ait 1 No.lu KDV Beyannamesinin iki ayrı bölümüne kayıt yapar. Birinci kayıt, “Matrah” kulakçığında “İsteğe Bağlı Tam Tevkifat Uygulanan İşlemler” tablosuna; ikinci kayıt “İstisnalar-Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler” kulakçığında “İsteğe Bağlı Tam Tevkifat Kapsamına Giren İşlemler” tablosuna yapılır.

İsteğe bağlı tam tevkifata tabi tutulan KDV ile sınırlı olmak üzere satıcıya KDV iadesi yapılabilir. Bu uygulamadan kaynaklanan KDV iade talepleri, her bir işlem için Tebliğin (I/C-2.1.5.) bölümünde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirilir. İade taleplerinin yerine getirilmesinde, alıcı tarafından 2 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edilen ve tahakkuk ettirilen KDV'nin ödenmiş olması vergi dairesince aranır.

Bu uygulama kapsamında işlemi bulunanlar düzeltme işlemleri bakımından Tebliğin (I/C-2.1.4.), tevkifata tabi tutulan verginin iadesi bakımından Tebliğin (I/C-2.1.5.), bildirim ve müteselsil sorumluluk bakımından Tebliğin (I/C-2.1.6.) bölümlerindeki açıklamalara tabidir.”

MADDE 3- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.3.3.1.1.) ve (I/C-2.1.3.3.1.2.) bölümlerindeki “çinko,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “demir-çelik,” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 4- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.3.3.5.2.), (III/B-2.5.1.), (III/B-2.5.3.), (III/B-2.6.), (III/B-2.7.) bölümlerinde yer alan “(B) bölümünün” ibareleri yürürlükten kaldırılmış; (III/B-2.1.1.), (III/B-2.1.2.), (III/B-2.2.) bölümlerinde yer alan “(I) sayılı listenin” ibareleri “(I) sayılı listenin (B) bölümünün” olarak değiştirilmiş; (III/B-2.8.1.),

(III/B-2.8.3.) bölümlerinde yer alan “(I) sayılı listeye” ibarelerinden sonra “(5189 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı sonrası (I) sayılı listenin (B) bölümünün)” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 5– Aynı Tebliğin (I/C-2.1.3.3.7.) bölümünden sonra gelmek üzere başlığıyla birlikte aşağıdaki bölüm eklenmiştir.

“2.1.3.3.8. Demir-Çelik Ürünlerinin Teslimi

2.1.3.3.8.1. Tevkifat Uygulayacak Alıcılar ve Tevkifat Oranı

Demir-çelik ve alaşımlarından mamul, Tebliğin (I/C-2.1.3.3.8.2.) bölümünde belirtilen ürünlerin, Tebliğin (I/C-2.1.3.1/a ve b) bölümlerinde sayılanlara tesliminde (4/10) oranında KDV tevkifatı uygulanır.

Demir-çelik ve alaşımlarından mamul ürünlerin, ithalatçılar tarafından yapılan teslimleri ile münhasıran cevherden üretilenlerinin üreticiler tarafından ilk tesliminde tevkifat uygulanmaz, bu safhalardan sonraki el değiştirmelerde ise tevkifat uygulanır. Bununla birlikte, demir-çelik ve alaşımlarından mamul ürünlerin hurdadan, diğer hammaddelerden veya hurda, cevher ve diğer hammaddeler birlikte kullanılarak üretilmesi halinde bu ürünlerin ilk üreticilerinin teslimi dâhil her safhasındaki teslimlerinde tevkifat uygulanır.

İthalatçılar tarafından yapılan teslimlere ilişkin düzenlenen faturada “Teslim edilen mal doğrudan ithalat yoluyla temin edildiğinden tevkifat uygulanmamıştır.” açıklamasına ve ithalata ilişkin fatura ve gümrük beyannamesi bilgilerine yer verilir. Cevherden üretim yapanlar ise düzenlenen faturada “Teslim edilen mal firmamızca münhasıran cevherden üretildiğinden tevkifat uygulanmamıştır.” açıklamasına yer vermek suretiyle tevkifat uygulanmaksızın işlem yapar.

2.1.3.3.8.2. Kapsam

Tevkifat kapsamına; cevherden, hurdadan veya diğer hammaddelerden üretilen demir-çelik ve alaşımlarından mamul

her türlü uzun (çubuk, inşaat demiri, profil, kangal demir, filmaşın, tel, halat, hasır, boru, lama vb.) veya yassı (levha, sıcak haddelenmiş yassı ürünler, soğuk haddelenmiş yassı ürünler ve kaplanmış yassı ürünler vb.) demir-çelik ve alaşımı ürünler girmektedir. Demir-çelik ve alaşımlarından mamul eşya (kapı, kapı kolu, köşebent, vida, somun, vida soketi, dübel, kilit, çivi, flanş, maşon, dirsek, kanca, menteşe, yay, bilya, rulman, zincir vb.) teslimlerinde tevkifat uygulanmaz.”

MADDE 6- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.5.2.1.) ve (I/C-2.1.5.2.2.) bölümlerindeki “- Ağaç ve orman ürünleri teslimi,” satırlarından sonra gelmek üzere “- Demir-çelik ürünlerinin teslimi,” satırları eklenmiştir.

MADDE 7- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.5.2.1.), (I/C-2.1.5.2.2.), (II/A-1.1.4.2.), (II/A-1.2.4.2.), (II/A-2.3.1.), (II/A-3.4.2.), (II/A-4.4.2.), (II/A-5.11.2.), (II/A-8.13.2.), (II/A-9.8.2.), (II/B-1.5.1.), (II/B-1.5.2.), (II/B-1.5.3.1.1.), (II/B-1.5.3.1.2.1.), (II/B-1.5.3.1.2.2.), (II/B-1.5.3.2.), (II/B-2.4.1.), (II/B-3.4.2.), (II/B-4.4.1.), (II/B-5.7.2.), (II/B-6.4.1.), (II/B-7.5.2.), (II/B-8.3.2.), (II/B-9.2.2.), (II/B-10.5.2.), (II/B-11.5.2.), (II/B-12.6.2.), (II/B-13.4.2.), (II/B-14.5.2.), (II/B-15.4.4.), (II/B-16.4.2.), (II/B-17.4.2.), (II/C-1.3.1.), (II/C-1.3.2.), (II/C-2.3.2.), (II/Ç-1.3.2.), (II/Ç-2.5.2.), (II/E-1.3.2.), (II/E-2.4.1.2.), (II/E-3.4.2.), (II/E-4.4.2.), (II/E-5.4.2.), (II/E-7.4.2.), (II/E-8.4.2.), (II/E-9.5.2.), (II/E-10.4.2.), (III/B-3.2.1.), (III/B-3.2.4.), (III/B-3.2.5.), (III/B-3.3.) ve (III/B-3.4.3.) bölümlerinde yer alan “5.000 TL” ibareleri “10.000 TL” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 8- Aynı Tebliğin (II/A) kısmında yer alan “1.1.4. İade” bölüm başlığından sonra gelmek üzere “1.1.4.1. Genel Olarak” bölüm başlığı eklenmiş, “1.1.4.1. Mahsuben İade” başlığı “1.1.4.1.1. Mahsuben İade”, “1.1.4.2. Nakden İade” başlığı “1.1.4.1.2. Nakden İade” olarak değiştirilmiş ve bu bölümden sonra gelmek üzere başlığıyla birlikte aşağıdaki bölüm

eklenmiştir.

“1.1.4.2. İmalatçılar Tarafından Yapılan Mal İhracında İhracat Bedeline Göre İade

1.1.4.2.1. Kapsam

3065 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde, imalatçılar tarafından yapılan ihracat işlemlerinden kaynaklanan iadelerde, yüklenilen KDV yerine sektörler itibarıyla ihracat bedelinin belli bir oranına kadar iade yaptırma konusunda Bakanlığımıza yetki verilmiştir.

Bu çerçevede, sektör ayrımı yapılmaksızın imal ettikleri malları doğrudan ihraç eden imalatçılar, ihracat teslimlerine ilişkin olarak yükledikleri KDV tutarına bakılmaksızın ihracat bedelinin %10'una kadar devreden KDV tutarı ile sınırlı olarak iade talep edebilirler.

Bu uygulama ihtiyari olup, uygulamadan Tebliğin (II/A-8.3.) bölümünde tanımlanan imalatçılar faydalanabilir.

Bu uygulama kapsamındaki mallara ilişkin istisnanın kapsamı ve beyanı Tebliğin (II/A-1.1.1.), istisnanın tevsiki Tebliğin (II/A-1.1.2.), ihraç edilen malların geri gelmesi Tebliğin (II/A-1.1.3.) bölümlerinde yer alan açıklamalar doğrultusunda yürütülür.

Bununla birlikte, imalatçılar bu uygulama kapsamındaki işlemlerini, ilgili dönem KDV beyannamesinin “İstisnalar-Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler” kulakçığınının “Tam İstisna Kapsamına Giren İşlemler” tablosunda 338 kodlu “İmalatçıların Mal İhracatları [KDVGUT-(II/A-1.1.4.2.)]” satırını kullanmak suretiyle beyan ederler. Bu satırdaki “Yüklenilen KDV” sütununa, ihraç edilen mallara ilişkin yüklenilen KDV hesabı yapılmaksızın, ihracat bedelinin % 10'unu aşmamak kaydıyla iadeye konu olan KDV tutarı yazılır.

Öte yandan, ihraç edilen malların geri gelmesi halinde ithalat

İstisnasından faydalanılabilmesi için, bu uygulama kapsamında iade edilen tutarların gümrük idaresine ödenmesi veya bu tutar kadar teminat gösterilmesi gerekir.

İmalatçılar bu bölüm kapsamında, Tebliğin (II/A-8.3.) bölümünde belirtilen imalatçı belgelerinde yer alan üretim kapasitesinde öngörülen ve imal edip ihraç ettikleri mallara ilişkin iade talep edebilirler. İmalatçı belgesinde yer alan üretim kapasitesine göre imal edilebilecek mallar ile bu kapsamda fason olarak imal ettirilen mallar için bu uygulamadan yararlanılabilir. Dolayısıyla, imalatçı belgesindeki üretim konusu malların tamamının fason olarak imal ettirilmesi, bu kapsamda iade uygulanmasına engel değildir. İmalatçılar, piyasadan hazır olarak satın alıp ihraç ettikleri mallar için bu uygulamadan yararlanamamakla birlikte, söz konusu mallar için Tebliğin (II/A-1.1.4.1.) bölümü kapsamında yüklenilen KDV'nin iadesini talep edebilirler.

Aynı dönemde imalatçıların 3065 sayılı Kanunun 11/1-c veya geçici 17 nci maddeleri kapsamında ihraç kaydıyla teslimlerinin de bulunması, doğrudan ihraç ettikleri mallar bakımından bu uygulamadan yararlanmalarına engel teşkil etmez.

İmalatçıların doğrudan ihraç ettikleri malların bünyesinde yurtiçi veya yurtdışından KDV ödemeksizin temin ettiği malların bulunması halinde, ihracat bedeline ilişkin iadenin hesabında, ihracat bedelinden bu şekilde temin edilen malların bedeli düşülür. İade edilecek KDV kalan tutar dikkate alınarak belirlenir.

Bu bölüm kapsamında iade talep eden imalatçıların, aynı ihracat teslimi ile ilgili olarak iadesini alamadığı tutar için ayrıca yüklenilen KDV tutarına göre iade talep etmeleri mümkün değildir. Ancak imalatçılar, bu uygulama yerine imal ettikleri ürünlerin ihracatına ilişkin olarak yüklenilen KDV'nin iadesini Tebliğin (II/A-1.1.4.1.) bölümü kapsamında talep edebilirler. Ayrıca bir dönem bu uygulamadan yararlanan

mükellefler diğer dönemlerde yüklenilen KDV'nin iadesi uygulamasından faydalanabilirler.

1.1.4.2.2. İade

İmalatçılarının mal ihracatından kaynaklanan bu kapsamda yapacakları iade taleplerinde aşağıdaki belgeler aranır:

- Standart iade talep dilekçesi
- İlgili meslek odasına üyelik belgesinin onaylı örneği (Belgede değişiklik olmadığı sürece bir defa verilmesi yeterlidir.)
- İmalatçı belgesi (Belgede değişiklik olmadığı sürece bir defa verilmesi yeterlidir.)
- Satış faturaları listesi
- Gümrük beyannamesi veya listesi (Serbest bölgeye yapılan ihracatta serbest bölge işlem formu, posta veya kargo yoluyla gerçekleştirilen ihracatta elektronik ticaret gümrük beyannamesi, gümrüksüz satış mağazalarında satılmak üzere bu mağazalara veya bunların depolarına yapılan teslimlerde, malın gümrüksüz satış mağazasına veya deposuna konulduğuna dair ilgili gümrük idaresinin onayını da içeren antrepo beyannamesi)
- İhracatın beyan edildiği döneme ait indirilecek KDV listesi
- İhracatın beyan edildiği dönemden önceki son yirmi dört döneme ilişkin indirilecek KDV listesi (Aynı dönemleri kapsayan indirilecek KDV listesinin bir defa verilmesi yeterlidir. Önceki dönemlerin herhangi birisinde ödenecek KDV beyan edilmesi durumunda, ödenecek KDV beyan edilen dönemden sonraki dönemlere ilişkin indirilecek KDV listesi verilmesi yeterlidir.)
- İadesi Talep Edilen KDV Hesaplama Tablosu

1.1.4.2.2.1. Mahsuben İade

İmalatçıların bu bölüm kapsamındaki mahsuben iade talepleri, yukarıdaki belgelerin ibraz edilmiş olması halinde miktarına bakılmaksızın vergi inceleme raporu, YMM raporu ve teminat aranmadan yerine getirilir.

1.1.4.2.2.2. Nakden İade

İmalatçıların bu bölüm kapsamındaki 10.000 TL'yi aşmayan nakden iade talepleri vergi inceleme raporu, YMM raporu ve teminat aranmadan yerine getirilir. Süresinde düzenlenmiş YMM Tam Tasdik Sözleşmesi bulunan mükellefler için bu sınır 100.000 TL olarak uygulanır.

İade talebinin 10.000 TL'yi veya YMM Tam Tasdik Sözleşmesi bulunan mükellefler için 100.000 TL'yi aşması halinde, aşan kısmın iadesi vergi inceleme raporu veya YMM raporuna göre yerine getirilir. Teminat verilmesi halinde, mükellefin iade talebi yerine getirilir ve teminat, vergi inceleme raporu veya YMM raporu sonucuna göre çözülür."

MADDE 9- Aynı Tebliğin (II/F-4.18.4.) bölümünde Örnek'te yer alan "Mükellef (F)'ye yapılan bu teslim toptan teslim mahiyetinde olup 2007/13033 sayılı BKK eki (I) sayılı Listenin 3 üncü sırası uyarınca KDV oranı (% 1) olarak uygulanacaktır." cümlesi "Mükellef (F)'ye yapılan bu teslimde 2007/13033 sayılı BKK eki (I) sayılı listenin (A) bölümünün 8 inci sırası uyarınca KDV oranı (%1) olarak uygulanacaktır." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- Aynı Tebliğin (III/A-4.9.) bölümünde yer alan Örnek 1'in son paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Söz konusu aracın, KDV oranlarını belirleyen 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki (I) sayılı listenin (B) bölümünün 9 uncu sırasında tanımlanan binek otomobillerinden olması durumunda, özel matrah üzerinden %18 oranında KDV uygulanacağı tabiidir."

MADDE 11- Aynı Tebliğin (III/B-1.1.) bölümü başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1.1. Perakende Teslimin Tanımı

Perakende teslim, teslimi yapılan ürünlerin aynen veya işlendikten sonra satışını yapanlar ile işletmelerinde kullanacak olanlar dışındakilere satılmasıdır. Ürünleri, aynen ya da işlendikten sonra satanlar ile işletmesinde kullanacak olanların gerçek usulde KDV mükellefi olmamaları halinde bunlara yapılan teslimler de perakende teslim sayılır.”

MADDE 12- Aynı Tebliğin (III/B-2.1.1.) bölümünün üçüncü paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraflar eklenmiştir.

“28/3/2022 tarihli ve 5359 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile 2007/13033 sayılı BKK eki (I) sayılı listenin “B) DİĞER MAL VE HİZMETLER” bölümünün 11 inci sırasında yer alan net alanı 150 m²'ye kadar konut teslimleri düzenlemesi ile söz konusu Kararın 1 inci maddesinin altıncı fıkrası 1/4/2022 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmış, ancak 5359 sayılı Kararın 10 uncu maddesinde, 1/4/2022 tarihinden önce yapı ruhsatı alınmış veya kamu kurum ve kuruluşları ile bunların iştirakleri tarafından ihalesi yapılmış projeler kapsamında inşa edilen konutlar için bu hükümlerin uygulanmasına devam olunacağına karar verilmiştir.

Buna göre, 1/4/2022 tarihinden önce yapı ruhsatı alınmış veya kamu kurum ve kuruluşları ile bunların iştirakleri tarafından ihalesi yapılmış projeler kapsamında inşa edilen konutların, bu tarihten sonraki tesliminde;

– Net alanı 150 m²'ye kadar olan konutlar için KDV oranı,

- Büyükşehir statüsünde olmayan yerlerde (%1),
- Büyükşehirlerde, 2007/13033 sayılı BKK'nın 5359 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile kaldırılmadan önceki 1 inci

maddesinin altıncı fıkrasına ilişkin yukarıda yer alan açıklamalar da dikkate alınarak (%1), (%8) veya (%18)

olarak uygulanır.

– Net alanı 150 m²'yi aşan konutlarda ise genel vergi oranı (%18) uygulanır.

Öte yandan, 5359 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla 2007/13033 sayılı BKK eki

– (I) sayılı listenin “B) DİĞER MAL VE HİZMETLER” bölümünün 11 inci sırasına eklenen hükümlerle “16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında rezerv yapı alanı ve riskli alan olarak belirlenen yerler ile riskli yapıların bulunduğu yerlerde dönüşüm projeleri çerçevesinde yapılan konutların net alanınının 150 m²'ye kadar olan kısmı” 1/4/2022 tarihinden itibaren (%1) oranında,

– (II) sayılı listeye eklenen 35 inci sırası uyarınca da “konutların net alanınının 150 m²'ye kadar olan kısmı,” 1/4/2022 tarihinden itibaren (%8) oranında

KDV'ye tabidir.

Buna göre, 1/4/2022 tarihinden sonra alınan yapı ruhsatlarına göre yapılan konut teslimlerinde, konutun net alanınının;

– 150 m² veya daha az olması durumunda KDV oranı (%8),

– 150 m²'den fazla olması durumunda ise satış bedelinin 150 m²'ye kadar olan kısmı için KDV oranı (%8), 150 m²'nin üzerindeki kısmı için KDV oranı (%18)

olarak uygulanır.

6306 sayılı Kanun kapsamında rezerv yapı alanı ve riskli alan olarak belirlenen yerler ile riskli yapıların bulunduğu yerlerde dönüşüm projeleri çerçevesinde 1/4/2022 tarihinden

sonra alınan yapı ruhsatlarına göre yapılan konutların tesliminde, konutun net alanının;

-150 m2 veya daha az olması durumunda KDV oranı (%1),

- 150 m2'den fazla olması durumunda ise satış bedelinin 150 m2'ye kadar olan kısmı için KDV oranı (%1), 150 m2'nin üzerindeki kısmı için KDV oranı (%18)

olarak uygulanır.

Konutların tesliminde uygulanacak KDV oranlarına ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Örnek 1: (S) İnşaat Taahhüt A.Ş. 2021 yılında Yozgat'ta yapı ruhsatı aldığı inşaatta aynı yıl tamamladığı ve stoklarında yer alan konutlardan net alanı 120 m2 konutu 600.000 TL bedelle, 160 m2 konutu ise 900.000 TL bedelle 10/5/2023 tarihinde satmıştır.

Bu durumda (S) İnşaat Taahhüt A.Ş.'nin hesaplayacağı KDV;

- 120 m2 konut için: $(600.000 \times \%1) = 6.000$ TL

- 160 m2 konut için: $(900.000 \times \%18) = 162.000$ TL olacaktır.

Yapı ruhsatınının 1/4/2022 tarihinden sonra alınmış olması halinde (S) İnşaat Taahhüt A.Ş.'nin hesaplayacağı KDV;

- 120 m2 konut için: $(600.000 \times \%8) = 48.000$ TL

- 160 m2 konut için:

$(900.000 \times 150/160 \times \%8) + (900.000 \times 10/160 \times \%18) = 67.500 + 10.125 = 77.625$
TL

olacaktır.

Örnek 2: (T) inşaat şirketi 6306 sayılı Kanun kapsamında İstanbul'da inşa ettiği konutlardan 7/3/2022 tarihinde yapı ruhsatı alınan net alanı 120 m2 olan konutu 1.500.000 TL

bedelle; 11/4/2022 tarihinde yapı ruhsatı alınan net alanı 120 m2 olan konutu 1.400.000 TL ve net alanı 160 m2 olan konutu 2.000.000 TL bedelle 2/1/2024 tarihinde satmıştır.

Bu durumda, her bir konut için;

– $(1.500.000 \times \%1) = 15.000$ TL,

– $(1.400.000 \times \%1) = 14.000$ TL,

–

$(2.000.000 \times 150/160 \times \%1) + (2.000.000 \times 10/160 \times \%18) = 18.750 + 22.500 = 41.250$ TL

KDV hesaplanacaktır.”

MADDE 13- Aynı Tebliğin (III/B-2.1.3.) bölümü başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2.1.3. Net Alan

Bağımsız bölüm net alanı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının “Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği”ne göre hesaplanır.”

MADDE 14- Aynı Tebliğin (III/B-2.3.) bölümü yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 15- Aynı Tebliğin (III/B-2.4.1.) bölümünün birinci paragrafında yer alan, “(B) bölümünün” ibaresi ile aynı paragrafın ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 16- Aynı Tebliğin (III/B-2.4.2.) bölümünün birinci paragrafında yer alan, “B bölümünün” ile “(üç yıldız ve üzeri oteller, tatil köyleri ve benzeri tesisler hariç)” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- Aynı Tebliğin (III/B-3.) bölümünün üçüncü paragrafı ile (III/B-3.2.5.) bölümünde yer alan “(B) bölümünün 28, 29 ve 31 inci sırası” ibareleri “28, 29, 31 ve 34 üncü sırası” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 18– Aynı Tebliğin (III/C-2.5.) bölümünün ikinci paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Öte yandan, 28/3/2022 tarihli ve 5359 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle iştiğal eden mükelleflerce özel matrah uygulanarak yapılan binek otomobili teslimlerinde KDV oranınının %18 olarak uygulanmasına karar verilmiştir. İkinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle iştiğal eden mükelleflerce başka bir yetkili satıcıdan özel matrah uygulanarak satın alınan binek otomobiller, %18 KDV oranı uygulanarak satın alınan binek otomobil olarak değerlendirilemeyeceğinden, bu araçların tesliminde satış bedelinin tamamı üzerinden %1 oranında KDV hesaplanır.”

MADDE 19- Bu Tebliğın;

a) 1, 10, 12, 16, 18 inci maddeleri 1/4/2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 2, 3, 5, 6, 17 nci maddeleri yayımı tarihini takip eden ay başında,

c) 7 ve 8 inci maddeleri yayımını izleyen ay başından itibaren yapılacak işlemlere ilişkin iade taleplerine uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

ç) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

MADDE 20– Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

Hizmet Akdinin Olmadığı Dönemde Sigortalılara Yapılan Geriye Yönelik Ödemeler Sigorta Primine Tabi midir?

Geriyeye Yönelik Ödemeler Sigorta Primine Tabi midir? Hizmet Akdinin Olmadığı Dönemde Sigortalılara Yapılan Geriyeye Yönelik Ödemeler Sigorta Primine Tabi...

Tarih: 20 Nisan 2022

Geriyeye Yönelik Ödemeler Sigorta Primine Tabi midir?

Hizmet Akdinin Olmadığı Dönemde Sigortalılara Yapılan Geriyeye Yönelik Ödemeler Sigorta Primine Tabi midir?

ÖZET:

1- Hizmet akdinin olmadığı dönemde, toplu iş sözleşmelerine tabi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden sonradan ödenen;

□ Ücret niteliğindeki ödemeler ilişkin oldukları ayların kazancına,

□ Ücret dışındaki ödemeler prime esas kazancın tâbi olduğu en son ayın kazancına, Dahil edilerek sigorta primine tabi

tutulur.

HİZMET AKDİNİN OLMADIĞI DÖNEMDE SİGORTALILARA YAPILAN GERİYE YÖNELİK ÖDEMELERİN SİGORTA PRİMİNE TABİ TUTULMASI

[5510 sayılı Kanunun](#) 4-1/a bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas alınacak olan kazançları aynı Kanunun 80 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin bir, iki ve üç numaralı alt bentlerinde açıklanmıştır. Buna göre;

“Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Prime esas kazançların hesabında;

1) Hak edilen ücretlerin,

2) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların,

3) İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

brüt toplamı esas alınır.”

5510 sayılı Kanunun 4-1/a bendi kapsamındaki sigortalıların yukarıda açıklanan ücretlerinin prime esas kazançta dahil edilebilmesi için Kanunun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre hak edilmesi yeterli olup, sigortalıların ay içindeki prime esas kazanç tutarlarının hesaplanması sırasında, söz konusu ücretlerin ödenip ödenmediğine veya ne zaman ödendiğine bakılmaksızın, hak edildiği ayın prime esas kazancına dahil edilmek suretiyle prime tabi tutulmaktadır.

Toplu iş sözleşmelerine tâbi işyerleri ile kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemeler de yine ödendiği ayın kazancına dahil edilerek sigorta primine tabi tutulmaktadır.

Sigortalılara çeşitli nedenlerle (ücretsiz izin, istirahat gibi) ay içinde çalışmasının bulunmadığı ve ücret ödenmediği aylarda prime esas kazançta dahil olacak nitelikte ücret dışında bir ödeme yapılması halinde, ücret dışındaki bu ödemeler, ödemenin yapıldığı ayda sigortalının prim ödeme gün sayısının bulunmaması nedeniyle ödemenin yapıldığı tarihi takip eden iki ayı geçmemek üzere ilgili ayların prime esas kazancına dahil edilecektir. Ancak ödemenin yapıldığı tarihi takip eden iki ayda da ücret ödemesine hak kazanılmadığı durumlarda, ücret dışındaki bu ödemeler prime esas kazançta dahil edilmemektedir.

Ancak toplu iş sözleşmelerine tabi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenmesi durumunda bu ödemeler 5510 sayılı Kanununun 82 nci maddesi hükmünde belirtilen prime esas kazanç alt ve üst sınırları da nazara alınmak suretiyle prime esas kazancın tâbi olduğu en son ayın kazancına dahil edilerek sigorta primine tabi tutulmaktadır.

[SGK Genelgesi 2020/20 \(İşveren İşlemleri Genelgesi\)](#)

Kaynak: TÜRMOB

Hizmet Akdinin Olmadığı veya Askıda Olduğu Dönemde Ödenen Yıllık İzin Ücreti Sigorta Primine Nasıl Tabi Tutulur?

Yıllık İzin Ücreti Sigorta Primine Nasıl Tabi Tutulur? Hizmet Akdinin Olmadığı veya Askıda Olduğu Dönemde Ödenen Yıllık İzin Ücreti Sigorta Primine Na...

Tarih: 20 Nisan 2022

Yıllık İzin Ücreti Sigorta Primine Nasıl Tabi Tutulur?

Hizmet Akdinin Olmadığı veya Askıda Olduğu Dönemde Ödenen Yıllık İzin Ücreti Sigorta Primine Nasıl Tabi Tutulur?

ÖZET:

1-) Sigortalıların hak kazanıp da kullanmadıkları yıllık izin sürelerine ait ücretleri,

□ Hizmet akdinin feshinden sonra ödenmesi halinde akdin feshedildiği ayın kazancına,

□ İş akdinin askıda olduğu bir dönemde ödenmesi halinde prime esas kazanç bildirimini yapılan en son ayın kazancına,

Dahil edilerek sigorta primine tabi tutulmaktadır.

2-) İş Kanunu'nun 61 inci maddesindeki istisnai hüküm üzerinde durulmaksızın yıllık izin ücretlerinin tamamı sigorta ve genel sağlık sigortası primine esas kazançlara dahil edilmektedir.

YILLIK İZİN SÜRELERİNE AİT ÜCRETLERİN SİGORTA PRİMİNE TABİ TUTULMASI

[4857 sayılı Kanunun](#) 59 uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği öngörülmüştür.

Bu doğrultuda, sigortalıların hak kazanıp da kullanmadıkları yıllık izin sürelerine ait ücretlerin hizmet akdinin feshinden sonra ödenmesi halinde, 4857 sayılı Kanunun 59 uncu maddesine göre akdin feshedildiği tarihte hak kazanıldığı nazara alınarak, bu nitelikteki yıllık izin sürelerine ilişkin ücretler akdin feshedildiği ayın kazancına dahil edilecektir. Akdin feshedildiği ayda çalışılan gün sayısına tekabül eden günlük prime esas kazancın, prime esas günlük kazanç alt sınırınının 7,5 katından fazla olması halinde, aşan kısım prime esas kazançta dahil edilmemektedir.

İş akdinin askıda olduğu bir dönemde fiili çalışması olmayan bir sigortalıya yıllık izin ücretinin ödenmesi halinde yıllık izin ücreti prime esas kazanç bildirim yapılan en son ayın kazancına dahil edilecektir. Aynı şekilde istirahat nedeniyle iş akdi askıda olan bir sigortalının akdin askıda olduğu dönemde hizmet akdinin feshedilmesi ve yıllık izin hakkının da kullanılmamış olması halinde izin ücretinin de hizmet akdinin feshedilmesi ile birlikte ödenecek olması nedeniyle yıllık izin ücreti prime esas kazanç bildirim yapılan en son ay için verilecek aylık prim ve hizmet belgesiyle tahakkuk ettirilerek prim kesilmektedir.

4857 sayılı İş kanununun 61 inci maddesinde” Sigortalılara yıllık ücretli izin süresi için ödenecek ücretler üzerinden iş kazaları ile meslek hastalıkları primleri hariç, diğer sigorta primlerinin, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunundaki esaslar çerçevesinde işçi ve işverenler yönünden ödenmesine devam olunur” hükmü bulunmaktadır.

Ancak [5510 sayılı Kanunun](#) 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki “diğer kanunlardaki prime tabi tutulmaması gerektiğine dair muafiyet ve istisnaların 5510 sayılı Kanunun uygulanmasında dikkate alınmayacağı “hükmüne istinaden İş Kanunu’nun 61 inci maddesindeki istisnai hüküm üzerinde durulmaksızın yıllık izin ücretlerinin tamamı da sigorta ve genel sağlık sigortası primine esas kazançlara dahil edilmektedir.

[SGK Genelgesi 2020/20 \(İşveren İşlemleri Genelgesi\)](#)

Kaynak: TÜRMOB

İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar

Sayı: 5444)

İthalatta İlave Gümrük Vergisi (Karar Sayısı: 5444)
20 Nisan 2022 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 31815 Karar
Sayısı: 5444 Ekli "İthalatta İlave Gümrük Ver..

Tarih: 20 Nisan 2022

İthalatta İlave Gümrük Vergisi (Karar Sayısı: 5444)

20 Nisan 2022 Tarihli Resmi Gazete

Sayı: 31815

Karar Sayısı: 5444

Ekli "İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar"ın yürürlüğe konulmasına, [1567 sayılı Kanunun](#) 1 inci, [474 sayılı Kanunun](#) 2 nci, [3283 sayılı Kanunun](#) 2 nci, [4458 sayılı Kanunun](#) 16 ncı, 22 nci ve 55 inci maddeleri ile [2976 sayılı Kanun](#) hükümleri gereğince karar verilmiştir.

19 Nisan 2022

Recep Tayyip ERDOĞAN

CUMHURBAŞKANI

İTHALATTA İLAVE GÜMRÜK VERGİSİ UYGULANMASINA İLİŞKİN KARARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KARAR

MADDE 1- 31/12/2020 tarihli ve [3351 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı](#) ile yürürlüğe konulan İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Kararın eki Ek-1 sayılı tabloda yer alan

9401.99.90.00.00 gümrük tarife istatistik pozisyonuna ait satır aşağıdaki Şekilde değiştirilmiş ve aynı tabloya aşağıdaki dipnot eklenmiştir.

“

G.T.İ.P	DİPNOT (*)	İLAVE GÜMRÜK VERĐİSİ (İGV) ORANI (%)							
		1	2	3	4	GTS ÜLKELERİ			8
						5	6	7	
9401.99.90.00.00	9	0	0	0	0	15,0	15,0	15,0	15,0

”

“(9)- Bu pozisyondaki eşyayı, kara nakil vasıtalarında kullanılan türde oturmaya mahsus mobilyaların üretiminde girdi olarak kullanan firmalar tarafından yapılan ithalatta İGV %0 olarak uygulanır ve bu halde gümrük mevzuatının nihai kullanıma ilişkin hükümlerine tabi olur.”

MADDE 2- Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Karar hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

Anayasa Mahkemesinin 2018/11988 Başvuru Numaralı Kararı – PDKS Parmak İzi Kayıt Sistemi

Anayasa Mahkemesi Kararı – PDKS Parmak İzi Kayıt Sistemi 19 Nisan 2022 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 31814 Anayasa Mahkemesi Başkanlığından: GENEL...

**Anayasa Mahkemesinin 2018/11988 Başvuru Numaralı Kararı – PDKS
Parmak İzi Kayıt Sistemi**

Tarih: 19 Nisan 2022

**Anayasa Mahkemesi Kararı – PDKS Parmak İzi Kayıt
Sistemi**

19 Nisan 2022 Tarihli Resmi Gazete

Sayı: 31814

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

GENEL KURUL KARAR

RAMAZAN ŞAHİN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası: 2018/11988

Karar Tarihi: 10/03/2022

Başkan	:	Zühtü ARSLAN
Başkanvekili	:	Hasan Tahsin GÖKCAN
Başkanvekili	:	Kadir ÖZKAYA
Üyeler	:	Engin YILDIRIM
		Hicabi DURSUN
		Muammer TOPAL
		M. Emin KUZ
		Rıdvan GÜLEÇ
		Recai AKYEL
		Yusuf Şevki HAKYEMEZ
		Yıldız SEFERİNOĞLU
		Selahaddin MENTEŞ

		Basri BAĞCI
		İrfan FİDAN
		Kenan YAŞAR
Raportör	:	Ali KOZAN
Başvurucu	:	Ramazan ŞAHİN
Vekili	:	Av. Nazan SAKALLI AKTAŞ

ÖZET:

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu 10/3/2022 tarihinde, Ramazan Şahin (B. No: 2018/11988) başvurusunda, Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Olaylar

Başvurucu, Belediye Başkanlığı (İdare) bünyesinde devlet memuru olarak çalışmaktadır. İşyerinde parmak izi sistemi ile mesai takibine başlanması üzerine Kurum tarafından başvurusunun parmak izi kaydedilmiştir. Söz konusu uygulamanın kaldırılmasına yönelik talebinin Kurum tarafından reddedilmesi üzerine başvuru, İdare Mahkemesinde (Mahkeme) anılan idari işlemin iptali talebiyle dava açmıştır.

Mahkeme davanın kabulüyle idari işlemin iptaline karar vermiştir. Kararın gerekçesinde, ilgili mevzuata atıf yapılarak personelin parmak izi tarama sistemi ile mesai kontrolünün yapılması durumunun özel hayata saygı hakkı kapsamında kişisel verilerin işlenmesi çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu karara karşı İdare tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur. Bölge İdare Mahkemesi istinaf başvurusunun kabulü ile davanın reddine kesin olarak karar vermiştir.

İddialar

Başvurucu, parmak izi kayıt sistemi ile mesai takibi yapılması nedeniyle özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Mahkemenin Değerlendirmesi

Anayasa'nın 20. maddesine göre kişisel verilerin "ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla" işlenebileceği açıktır. [6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu](#) ise kişisel verilerin işleme şartlarını verinin niteliğini esas alarak farklı kurallara bağlamıştır. Bu kapsamda anılan Kanun'un 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında genel nitelikli kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızasıyla işlenebileceği kural olarak belirlenmiş, (2) numaralı fıkrasında ise bu kuralın istisnaları düzenlenmiştir.

6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinde ise kanun koyucu tahdidi olarak saydığı özel nitelikli kişisel verileri işlemeyi önemine binaen daha katı kurallara bağlamıştır. Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrası ve anılan Kanun'un düzenlemeleri dikkate alındığında, özel nitelikli kişisel veri kapsamındaki biyometrik verilerin kişinin açıkça rıza göstermesi durumunda veya Kanun'un 6. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ikinci cümlesindeki şartlarda ya da diğer bir kanunda açıkça öngörülmesi hâlinde rıza aranmadan işlenebileceği söylenebilir. Bir başka deyişle çalışanın özel nitelikli kişisel verilerinin işlenmesinin esas ve usullerinin kanun ile düzenlendiği hâllerde rıza olmasa dahi ilgili kanun hükümleri uygulanabilecektir. Bununla birlikte kanunun çalışanın temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasını içeren konuyla ilgili temel esasları ve ilkeleri belirleyecek nitelikte olması gerektiği de vurgulanmalıdır. Bu kapsamda kanun veya ilgili kanuna dayanan mevzuatın özellikle kişisel verilerin işlenmesinin kapsamına ve muhafazasına ilişkin esasları belirlemesi beklenir.

Özellikle biyometrik verilerin kaydedilmesi yöntemiyle personel takip sistemi uygulanabilmesi için kanunlarda düzenlenmeyen hâllerde kişinin açık rızasının mevcut olması gerektiği vurgulanmalıdır. Ayrıca çalışanın rızasına dayanılarak özel nitelikli verinin işlenmesi hâlinde de elbette öncelikle Anayasa'nın 13. maddesi bağlamında kanunilik ilkesinin karşılanması gerekir. Açık rızanın varlığından söz edilebilmesi için ise en azından işlenecek kişisel verinin kapsamı, amacı, sınırları ve sonuçları hakkında çalışanın önceden yeterli bir biçimde bilgilendirilmesi elzemdir. Bununla birlikte anılan yöntemlerin idarenin denetim ve yönetim yetkisi kapsamında, kural olarak meşru bir amacın varlığı, hak ve özgürlüklere daha az müdahale ile bu amacı gerçekleştirmeye elverişli başka bir yolun olmaması hâlinde ve amaçla sınırlı olmak üzere uygulanabileceği söylenebilir. Bu kapsamda kişisel verilerin işlenmesi ve paylaşılmasını içeren yöntemlerin işyerinde kullanılması hâlinde çalışanın hak ve özgürlüklerini koruyacak anayasal güvencelerin idare tarafından sağlanması gerektiği de hatırlatılmalıdır.

Bu bağlamda mevzuat incelendiğinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda genel olarak devlet memurlarının çalışma saatleri ile günlük çalışma saatlerinin başlama ve bitme saatlerinin tespitine ilişkin düzenlemelerin mevcut olduğu ancak çalışanın mesaiye devam durumunun kontrolü ve bu amaçla özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin açık bir düzenlemenin olmadığı görülmüştür. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda da belediye teşkilatını sevk ve idare etme yetkisinin belediye başkanına bırakıldığı ancak bu yetki kapsamında özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine yönelik bir düzenlemenin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Bu tespitler ışığında anılan mevzuatta mesai takibi veya çalışanın denetimi amacıyla özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi, bu bağlamda biyometrik veri bazlı takip sistemlerinin kullanılmasına dair temel esasları ve ilkeleri belirleyen bir düzenlemenin olmadığı açıktır. Açıklamalar

çerçevesinde başvurucunun özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine dair rızasının olmadığı, çalışanın mesaiye uyumunun kontrolünde biyometrik verilerin işlenmesinin ve kullanılmasının anılan kanunlar ile ayrıca ve açıkça öngörülmediği hususları dikkate alındığında başvuruya konu müdahalenin kanunilik şartını sağlamadığı sonucuna varılmıştır.

Anayasa Mahkemesi açıklanan gerekçelerle kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Bu basın duyurusu Genel Sekreterlik tarafından kamuoyunu bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup bağlayıcı değildir. (T.C. Anayasa Mahkemesi)

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, parmak izi kayıt sistemi ile mesai takibi yapılması nedeniyle özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 5/2/2018 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

7. İkinci Bölüm tarafından 7/10/2021 tarihinde yapılan

toplantıda, niteliği itibarıyla başvurunun Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca Genel Kurula sevkine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

9. Başvurucu, Söke Belediye Başkanlığı (Kurum) bünyesinde devlet memuru olarak çalışmaktadır. İşyerinde parmak izi sistemi ile mesai takibine başlanması üzerine Kurum tarafından 13/4/2016 tarihinde başvurusunun parmak izi kaydedilmiştir. Başvurucu 15/4/2016 tarihli dilekçesiyle parmak izinin kaydedilmesine ve parmak izi sistemiyle mesai takibi yapılmasına itiraz ederek uygulamanın kaldırılmasını talep etmiştir. Başvurucu; anılan dilekçede, parmak izinin bireyin fiziksel olarak belirlenmesini sağlayan kişisel bilgi olarak kabul edilmesi nedeniyle özel hayatın gizliliği kapsamında kaldığını ve Anayasa'da ve uluslararası sözleşmelerde anılan hakkın korunduğunu vurgulamıştır.

10. Kurumun talebi reddetmesi üzerine başvuru 27/6/2016 tarihinde Aydın 1. İdare Mahkemesinde (Mahkeme) anılan idari işlemin iptali talebiyle dava açmıştır. Davalı Kurum savunmasında; Kurum çalışanlarının ve başvurusunun mesaiye devam yükümlülükleri olduğunu, personelin mesai giriş ve çıkışlarının takip edilmesi amacıyla kamera ve parmak izi kayıt cihazı konulduğunu belirtmiştir. Kamu hizmetinin devamlılığının sağlanması ve personelin verimliliğinin denetlenmesi amacıyla gelişen teknolojiyle birlikte çeşitli cihazların mesai takibinin kontrolünde kurumlar tarafından kullanıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38. maddesine göre belediye başkanının belediye teşkilatını sevk ve idare etme görevinin olduğu, uygulamanın kamu hizmetinin etkin yürütülmesine hizmet

ettiği vurgulanarak çalışanın mesai saatlerine uyup uymadığının kontrolü amacıyla yapılan uygulamanın özel hayata saygı hakkını ihlal etmediği iddia edilmiştir.

11. Başvurucu vekili, Kurum savunmasına karşı cevabında 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda memurların çalışma saatleri ile günlük çalışmaya başlayış ve çalışmanın bitiş saatlerinin tespitine yönelik düzenlemelere yer verildiği ancak kamu görevlilerinin mesaiye devam durumlarının kontrolü konusunda bir düzenlemenin mevzuatta olmadığını vurgulamıştır. İdarelerin, gelişen teknolojinin sunduğu olanakları kullanmaya başlamasının doğal olduğunu ancak kişisel verilerin kayıt altına alınması uygulamasının özel hayata saygı hakkına ilişkin anayasal güvencelere uygun olması gerektiğini belirtmiştir. Parmak izi okuma sistemiyle her insanda kendine özgü olduğu bilinen ve kişisel veri kapsamında kalan parmak izinin bir sisteme kaydedildiğini, bu sistemin çalışabilmesi için Kurum bünyesinde çalışan personelin parmak izlerinin bir yerde depolanması gerektiğini ifade etmiştir. Kayıt altına alınan ve depolanan verilerin ne şekilde kullanılacağı ya da bu kayıtların başka kişi ve kurumlarla paylaşılıp paylaşılmayacağı konusunda davalı Kurumun dahi bir garanti veremeyeceğini ileri srmştir. Ayrıca personelin parmak izi sistemi ile mesai kontrolünün yapılmasının özel hayatın gizliliği bağlamında değerlendirilmesi gerektiğini, başvurucunun ve personelin anılan uygulama için rızalarının da alınmadığını vurgulamıştır.

12. Mahkeme 2/3/2017 tarihinde davanın kabulüyle idari işlemin iptaline karar vermiştir. Kararın gerekçesinde ilgili mevzuata atıf yapılarak personelin parmak izi tarama sistemi ile mesai kontrolünün yapılması durumunun özel hayata saygı hakkı kapsamında kişisel verilerin işlenmesi çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. 657 sayılı Kanun'da devlet memurlarının çalışma saatleri ile günlük çalışma saatlerinin başlayış ve bitişlerinin tespitine yönelik

düzenlemelere yer verilmiş olmakla birlikte kamu görevlilerinin mesaiye devam durumlarının kontrolü konusunda ayrıntılı bir yasal düzenlemenin mevzuatta olmadığı, temel hakların kısıtlanabilmesi için yasal bir dayanağın bulunmasının anayasal bir zorunluluk, aynı zamanda da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin de (Sözleşme) temel ilkelerinden biri olduğu belirtilmiştir. Personelden kişisel veri alınması kapsamında olan parmak izi tarama sistemi ile mesai takibi uygulamasının -kamusal alanda da olsa özel hayatın gizliliği ilkesi kapsamında olması ve uygulamanın sınırlarını usul ile esaslarını gösteren bir yasal dayanağın bulunmaması karşısında- temel haklar ve anayasal ilkelerle bağdaşmayan dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığı değerlendirilmiştir.

13. Anılan karara karşı Kurum tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur. Kurum vekili ilgili dilekçesinde, birçok kurum tarafından kullanılan parmak izi sistemiyle mesai takibinin personelin mesaiye uyup uymadığını denetlemek amacıyla hizmet ettiğini ve özel hayata saygı hakkını ihlal etmediğini vurgulamıştır. Ayrıca parmak izinin kişiye özgü bilgi içerdiği için kartlı sistemle mesai takibinden daha güvenilir olduğunu ve kayıt altına alınan parmak izlerinin personel dosyasında muhafaza edildiğini, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü tarafından dosyalandığını ve başka bir işlemde kullanılmadığını belirtmiştir. Başvurucu vekili istinaf başvurusuna cevabında önceki iddialarını tekrarlamakla birlikte kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceğini, uygulamanın kanuni dayanağının ve toplanan verilerin başka şekilde kullanılmayacağına dair güvencenin mevcut olmadığını ifade etmiştir.

14. İzmir Bölge İdare Mahkemesi 2. İdare Dava Dairesi 29/11/2017 tarihinde istinaf başvurusunun kabulü ile davanın reddine kesin olarak karar vermiştir. Kararın gerekçesinde;

kamu hizmetlerinin etkin ve verimli yürütülmesini kolaylaştırıcı etki sağlaması amacıyla idarelerce teknolojik sistemlerin kullanılmaya başlanması kamu yararına ve hizmet gereklerine uygun olduğu belirtilmiştir. Başvurucunun mesaiye devam etme zorunluluğunun olduğu, idarenin de bunu kontrol ve denetim yükümlülüğünün bulunduğu gözetildiğinde parmak izi alınarak teknik cihazlarla mesai takibinin yapılmasında mevzuata aykırılık bulunmadığı değerlendirilmesine yer verilmiştir. Ayrıca kamu görevine girerek görev alanında hizmet gereklerine uygun olarak idarece konan kurallara uymakla yükümlü bulunan başvurucunun parmak izi alınarak teknik cihazlarla takibinin yapılmasının özel hayatın gizliliğinin ihlali olarak kabulüne olanak bulunmadığı gibi başvurucunun bu yöndeki iddiasına dayanak teşkil edecek somut bir kanıt da ortaya koymadığı belirtilmiştir.

15. Nihai karar, başvuru vekiline 5/1/2018 tarihinde tebliğ edilmiştir.

16. Başvuru 5/2/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. İlgili Mevzuat

17. Genel olarak özel hayata saygı hakkı kapsamında kişisel verilerin korunmasını isteme hakkıyla ilgili hukuk (ulusal mevzuat, uluslararası düzenlemeler ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları) için bkz. E.Ü. [GK], B. No: 2016/1310, 17/9/2020, §§ 22-51; Bestami Eroğlu [GK], B. No: 2018/23077, 17/9/2020, §§ 42-83, Arif Ali Cangı [GK], B. No: 2016/4060, 17/9/2020, §§ 21-50.

18. Ayrıca 657 sayılı Kanun'un "Çalışma saatleri" kenar başlıklı 99. maddesi şöyledir:

"Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir.

Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir.

Ancak bu kanuna, özel kanunlara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine veya bunlara dayanılarak çıkarılacak yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir.

Cumhurbaşkanı, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.”

19. 657 sayılı Kanun'un “Günlük çalışma saatlerinin tespiti” kenar başlıklı 100. maddesi şöyledir.

“Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Cumhurbaşkanınca, illerde valiler tarafından tesbit olunur.

(Ek fıkra: 13/2/2011 – 6111/104 md.) Ancak engelliler için; engel durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri merkezde üst yönetici, taşrada mülki amirlerce farklı belirlenebilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011 – 6111/104 md.) Memurların yürüttükleri hizmetin özelliklerine göre, bu madde uyarınca tespit edilen çalışma saat ve süreleri ile görev yerlerine bağlı olmaksızın çalışabilmeleri mümkündür. Bu hususa ilişkin usûl ve esaslar, Cumhurbaşkanınca belirlenir.”

20. 5393 sayılı Kanun'un “Belediye başkanının görev ve yetkileri” kenar başlıklı 38. maddesinin ilgili kısmı şöyledir.

“Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

...”

21. 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun “Tanımlar” kenar başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

” (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Açık rıza: Belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rızayı,

...”

d) Kişisel veri: Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi,

e) Kişisel verilerin işlenmesi: Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi,

...ifade eder.”

22. 6698 sayılı Kanun'un “Kişisel verilerin işlenme şartları” kenar başlıklı 5. maddesi şöyledir:

” (1) Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez.

(2) Aşağıdaki şartlardan birinin varlığı hâlinde, ilgili

kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür:

a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi.

b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması.

c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması.

ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması.

d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.

e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması.

f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması.”

23. 6698 sayılı Kanun'un “Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları” kenar başlıklı 6. maddesi şöyledir:

“(1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.

(2) Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır.

(3) Birinci fıkrada sayılan sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel veriler, kanunlarda öngörülen hâllerde ilgili kişinin

açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.

(4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır.”

24. 6698 sayılı Kanun'un "İstisnalar" kenar başlıklı 28. maddesi şöyledir:

” (1) Bu Kanun hükümleri aşağıdaki hâllerde uygulanmaz:

a) Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerle uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi.

b) Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi.

c) Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi.

ç) Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi.

d) Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi.

(2) Bu Kanunun amacına ve temel ilkelerine uygun ve orantılı olmak kaydıyla veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü düzenleyen 10 uncu, zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç, ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11 inci ve Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğünü düzenleyen 16 ncı maddeleri aşağıdaki hâllerde uygulanmaz:

a) Kişisel veri işleminin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması.

b) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verilerin işlenmesi.

c) Kişisel veri işleminin kanunun verdiği yetkiye dayanılarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması.

ç) Kişisel veri işleminin bütçe, vergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması.”

B. İlgili Yargı Kararı

25. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 9/12/2015 tarihli ve E.2014/2242, K.2015/4991 sayılı kararı şöyledir:

“Kişisel verilerin korunması hakkı, kişinin insan onurunun korunması ve kişiliğini serbestçe geliştirebilmesi hakkının özel bir biçimi olarak, bireyin hak ve özgürlüklerini kişisel verilerin işlenmesi sırasında korumayı ifade etmektedir. Bununla birlikte, sözkonusu hak mutlak ve sınırsız olmayıp, Anayasa'nın 13. ve 20. maddeleri gereğince belirli koşullarda, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine

aykırı olmamak üzere yasayla sınırlanabilir. Bu bağlamda, kişisel verilerin sistematik biçimde kayıt altına alınabilmesi için verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin yasayla düzenlenmesi zorunludur. Diğer bir deyişle, kişisel verilerin korunmasına ilişkin gerekli yasal düzenlemeye ve teknik olanaklara sahip olmayan bir idarenin, kişinin rızasını alsa dahi bu konudaki işleminin hukuka uygunluğundan söz etmek olanaklı olmayacaktır.

Bu çerçevede, idarelerce gelişen teknolojinin, kamu hizmetlerinin etkin ve verimli yürütülmesini kolaylaştırıcı etki sağlaması nedeniyle, kamu kesiminde kullanılmaya başlanması doğal olmakla birlikte, teknoloji kullanılarak kişisel verilerin kayıt altına alınması uygulamasının yukarıda belirtilen hükümlere uygun olması gerektiğinde kuşku bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtildiği üzere, gerek Anayasa'da gerekse ülkemizin tarafı olduğu ve yine Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca kanun hükmünde olan uluslararası sözleşmelerde, kişilerin özel hayatı ile aile hayatının ve kişisel verilerinin gizliliğine saygı gösterilmesi gerektiği ve bu gizliliğe müdahale edilemeyeceği açıkça hüküm altına alınmış olup, bu gizliliğe müdahalenin milli güvenlik, kamu düzeni gibi zorunluluk arz eden durumlara münhasır olarak ve yasayla öngörülme şartıyla mümkün olduğu anlaşılmaktadır.

Bu kapsamda, ilgililerden kişisel veri alınması niteliğinde olan 'parmak izi taraması'nın, 'özel hayatın gizliliği' ilkesi kapsamında bulunması karşısında 'uygulamanın sınırlarını, usul ve esaslarını' gösteren bir yasal dayanağının bulunmaması, toplanan verilerin ileride başka bir şekilde kullanılmayacağına dair bir güvencenin mevcut olmaması gözönüne alındığında, yukarıda belirtilen temel haklar ve Anayasal ilkeler ile uluslararası sözleşme kuralları ile bağdaşmayan dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin kabulüne..."

C. Kişisel Verileri Koruma Kurumu Kararları

26. Kişisel Verileri Koruma Kurulunun (Kurul) 1/12/2020 tarihli ve 2020/915 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“Kurula intikal eden şikâyette ilgili kişi tarafından veri sorumlusu bünyesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında çalışan memur olduğu, veri sorumlusu bünyesinde personel giriş çıkışlarının takibi için parmak izi okuma cihazları ile kişisel verilerinin, her personel için parmak izi bilgilerinin alındığı ve sisteme tanıtıldığı, bu konudaki uygulama için kendisine ait olan parmak izi bilgilerinin veri sorumlusunun kayıt sisteminden, kağıt ortamından ve elektronik ortamdan silinmesi ve kendisine bilgi verilmesi talebiyle veri sorumlusuna başvuru yaptığı; kendisine verilen cevapta sistemlerinden bu bilgilerin silinemeyeceğinin beyan edildiği, parmak izi bilgilerinin onayı olmadan işlenemeyeceği ve resmi başvuru yapmasına rağmen verilerinin silinmesi isteğinin kabul edilmediği belirtilmiştir...

Somut olayda ilgili kişinin veri sorumlusu tarafından kendisine ait olan parmak izi bilgilerinin hukuka aykırı olarak işlenmesine ilişkin şikâyeti ile ilgili veri sorumlusunun PDKS sistemi gereği personelden alınan parmak izlerinin salt mesai kontrollerinde kullanıldığı, parmak izi tanıma algoritmasının temel işlevinin parmak izinin çıkartılması ve karakterlerin eşleştirilmesi olduğu, parmak izinin çıkartılmasıyla kastedilenin parmak izinin temel karakteristik verilerinin şifrelenip karakteristik bir şablon haline getirilmesi olduğu, bir şablon haline getirilen parmak izinin daha sonra hiçbir şekilde görüntüsünün alınmadığı ve işlem yapılmadığı şeklindeki açıklamaları çerçevesinde veri sorumlusu bünyesinde çalışan personellerden işe giriş ve çıkışlarda parmak izlerinin kullanıldığının açıkça kabul edildiği, ilgili kişinin parmak izinin açık rızasına dayanılarak alınıp alınmadığı hususunun anlaşılmadığı; ancak işe giriş ve çıkışlarda söz konusu kişisel verisinin işlenmesinin devam etmesi noktasında ilgili kişinin onayı

olmadan parmak izinin işlenemeyeceği hususunda şikayeti bulunduğu dikkate alındığında ilgili kişinin parmak izi kullanılarak mesai kontrolü yapılması hususunda açık rızasının olmadığı kanaatine varıldığı,

Öte yandan veri sorumlusu tarafından mesai kontrolü için parmak izi, sicil numarası ve şifreli giriş, ıslak imzalı form yöntemlerinin kullanıldığı, covid-19 salgını sebebiyle halihazırda müdürlüklerde personel kontrolünün ıslak imzalama metodu ile sağlandığı, parmak izi sisteminin devre dışı olduğuna yönelik savunması dikkate alındığında işe giriş ve çıkış kontrollerinin biyometrik verileri işlemenin haricinde alternatif yollar ile sağlanabildiği, dolayısı ile üstün güvenlik önlemleri alınmasını gerektirecek bir durumun da olmadığına görüldüğü, bu kapsamda veri sorumlusu bünyesinde mesai kontrolü amaçlı giriş ve çıkışlar için parmak izi okutma sisteminin kurulmasının Kanunun 'Genel İlkeler' başlıklı 4 üncü maddesinin (ç) bendindeki ölçülülük ilkesine aykırı olduğu kanaatine varıldığı ve veri sorumlusunun söz konusu uygulamasının Kanunun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine aykırılık teşkil ettiği...”

27. Kurulun 27/2/2020 tarihli ve 2020/167 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

“Spor salonu hizmeti sunan şirketin (veri sorumlusu), üyelerinin giriş-çıkış kontrolünde el okutma sistemine geçilmesi gibi biyometrik verileri içeren bazı özel nitelikli kişisel verileri işlemesi ve bu bilgilerin güvenli şekilde muhafaza edildiğinden şüphe duyulması üzerine ilgili kişilerce Kuruma intikal ettirilen şikâyetin incelenmesi neticesinde ...

Kanunun 'Genel İlkeler' başlıklı 4 üncü maddesinde de, kişisel verilerin ancak bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uygun olarak işleneceği hükme bağlandıktan sonra, kişisel verilerin ancak hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun şekilde, belirli, açık ve meşru amaçlar kapsamında, doğru ve gerektiğinde güncel olma şartıyla, işlendikleri amaçla

bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ve ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme ilkelerine uygun işlenebileceğinin düzenlendiği,

Bu ilkelere, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ilkesinin, işlenen verilerin belirlenen amaçların gerçekleştirilebilmesine elverişli olması, amacın gerçekleştirilmesiyle ilgili olmayan veya ihtiyaç duyulmayan kişisel verilerin işlenmesinden kaçınılmasını gerektirdiği, sonradan ortaya çıkması muhtemel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olarak veri işlenmesi yoluna gidilmemesi gerektiği,

Ölçülülük ilkesinin ise, veri işleme faaliyeti ile gerçekleştirilmesi istenen amaç arasında makul bir dengenin kurulması, diğer bir ifadeyle veri işlemenin amacı gerçekleştirecek ölçüde olması anlamına geldiği, bu kapsamda, kişisel veri işleme faaliyetinin gerçekleşmesi için gerekli olmayan kişisel verilerin toplanmaması ve/veya işlenmemesi gerektiği, veri sorumlusunun amacı çerçevesinde ölçülülük ilkesine uygun olarak ilgili kişiden minimum düzeyde bilgi talep etmesi, bunun dışındaki amaç için gerekli olmayan veri işlemeden kaçınması gerektiği, kişisel verilerin işlenmesinin ilgili kişinin iznine bağlı olarak gerçekleştirilse ve belirli bir amaca bağlı olsa bile açık rızanın, aşırı miktarda veri toplanmasını meşrulaştırmayacağı, buna göre kişisel verilerin yalnızca belirli amaçlar için ve gerektiği kadar toplanması, amacın gerektirdiği yerlerde kullanılması ve amaç için gerekli olandan uzun süre tutulmaması gerektiği, dikkate alındığında spor salonuna giriş için veri sorumlusu tarafından uygulanan 'el ve parmak izi taraması' sisteminin, üyelerin açık rızası olsa bile hizmetten faydalanmak için üyelere sunulmasının, kişisel verilerin işlenmesinde ölçülülük ilkesi ışığında ilgili kişilerden minimum düzeyde veri talep etme ilkesi ile uyumlu olmadığı değerlendirilmiştir..."

D. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

28. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) parmak izlerini, biyolojik örnekleri ve genetik profilleri kişisel veri olarak nitelendirmiştir (S. ve Marper/Birleşik Krallık, B. No: 30562/04, 30566/04, 4/12/2008, §§ 97, 98). Söz konusu kararında AİHM, kişisel verilerin korunmasının Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının korunması konusunda büyük öneme sahip olduğunu vurgulamıştır. Mahkeme, kişisel verilerin kullanılmasının Sözleşme'nin 8. maddesinde yer alan güvencelere aykırılık teşkil etmesinin önüne geçilmesi amacıyla yeterli güvenceleri sağlayacak şekilde iç hukukta düzenlemeler yapılması gerektiğini belirtmiştir. AİHM, bu tür güvencelere olan ihtiyacın öneminin otomatik olarak işlenen kişisel verilerin korunmasının söz konusu olduğu durumlarda daha da arttığını ifade etmiştir. AİHM, ulusal düzenlemelerin bu verilerin saklanma amaçlarına uygun olması ve aşırı olmaması gerektiğini, verilerin saklanma amacının gerektirdiğinden daha uzun süre tutulmamasına olanak tanıyacak ve ilgili kişinin tespitini sağlayacak bir biçimde muhafaza edilmesini temin etmesi gerektiğini de belirtmiştir (S. ve Marper/Birleşik Krallık, § 103).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

29. Anayasa Mahkemesinin 10/3/2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

30. Başvurucu;

i. Temel hak ve hürriyetlerin Anayasa'da belirtilen nedenlerle sadece kanun ile sınırlandırılabilceğini vurgulayarak 657 sayılı Kanun'da memurların çalışma saatleri ile günlük çalışmaya başlayış ve bitiş saatlerinin tespitine yönelik düzenlemelere yer verildiğini ancak kamu görevlilerinin mesaiye devam durumlarının kontrolü konusunda bir düzenlemenin mevzuatta bulunmadığını iddia etmiştir. Parmakların son

ekleminde ve uç kısımlarında bulunan izin her bireyde farklı olduğunu ve parmak izi okuma sisteminin okuyucu panele parmak bastırıldığında cihazın parmak izini kaydederek bir kod oluşturduğunu, dolayısıyla bu şekilde kişisel veri kapsamındaki bir bilginin işlendiğini belirtmiştir.

ii. Bu sistemin işleyebilmesi için çalışan personelin parmak izlerinin Kurum bünyesinde bir yerde depolanması gerektiğini, depolanan verilerin ne şekilde kullanılacağı ya da bu kayıtların başka kişiler ve kurumlarla paylaşılıp paylaşılmayacağı konusunda davalı Kurumun dahi bir garanti verebilmesinin mümkün olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca uygulamanın kanuni dayanağı ve bu uygulamaya rızası olmamasına rağmen Mahkemenin hatalı bir değerlendirme ile iptal davasını reddettiğini ifade etmiş; özel hayata saygı, kişisel verilerin korunmasını isteme ve adil yargılanma hakları ile zorla çalıştırma yasağının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

31. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "Özel hayatın gizliliği" kenar başlıklı 20. maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları şöyledir:

"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.

...

Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."

32. Özel hayata saygı hakkı Anayasa'nın 20. maddesinde koruma altına alınmıştır. Devlet, kişilerin özel ve aile hayatına keyfî olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin haksız saldırılarını önlemekle yükümlüdür. Özel hayata saygı hakkı kapsamında korunan hukuksal çıkarlardan biri de bireyin mahremiyet hakkıdır. Ancak mahremiyet hakkı sadece yalnız kalma hakkından ibaret olmayıp bu hak, bireyin kendisiyle ilgili bilgileri kontrol edebilme hukuksal çıkarını da kapsamaktadır. Bireyin kendisine ilişkin herhangi bir bilginin kendi rızası olmaksızın açıklanmaması, yayılmaması, bu bilgilere başkaları tarafından ulaşılamaması ve rızası hilafına kullanılmaması, kısaca bu bilgilerin mahrem kalması konusunda menfaati bulunmaktadır. Bu husus, bireyin kendisiyle ilgili bilgilerin geleceğini belirleme hakkına işaret etmektedir (Serap Tortuk, B. No: 2013/9660, 21/1/2015, §§ 31, 32). Özel hayata saygı hakkının kapsamında olan bireylerin kişisel verilerinin korunması hakkı, Anayasa'nın 20. maddesinde açık olarak düzenlenmiştir (Nurcan Belin, B. No: 2014/14187, 10/1/2018, § 38).

33. Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasında herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu, bu hakkın kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilmeyi, bu verilere erişmeyi, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etmeyi ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsadığı ifade edilmiştir. Maddede ayrıca kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Kişisel verilerin korunması hakkı, kişinin insan onurunun korunmasının ve kişiliğini serbestçe geliştirebilmesi hakkının özel bir biçimi olarak bireyin hak ve özgürlüklerini kişisel verilerin işlenmesi sırasında korumayı amaçlamaktadır (AYM, E.2014/122, K.2015/123, 30/12/2015, §§ 19, 20; Nurcan Belin, § 45).

34. Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere kişisel veri -belirli veya kimliği belirlenebilir olmak şartıyla- bir kişiye ilişkin bütün bilgileri ifade etmekte olup bireyin adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi sadece kimliğini ortaya koyan bilgileri değil telefon numarası, motorlu taşıt plakası, sosyal güvenlik numarası, pasaport numarası, öz geçmişi, resmi, görüntü ve ses kayıtları, parmak izleri, sağlık bilgileri, genetik bilgileri, IP adresi, e-posta adresi, alışveriş alışkanlıkları, hobileri, tercihleri, etkileşimde bulunduğu kişiler, grup üyelikleri, aile bilgileri gibi kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak belirlenebilir kılan tüm veriler kişisel veri kapsamındadır (AYM, E.2014/74, K.2014/201, 25/12/2014; E.2014/180, K.2015/30, 19/3/2015).

35. Öte yandan Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden inceleme yapılabilmesi için öncelikle anılan hak kapsamında korunması gerekli bir kişisel verinin olup olmadığı belirlenmelidir. Anayasa hükmünün lafzı, konuya ilişkin uluslararası belgeler ve karşılaştırmalı hukuk dikkate alındığında belirli veya belirlenebilir bir gerçek veya tüzel kişi hakkındaki her türlü bilgi kişisel veri olarak değerlendirilir. Ancak her dava ya da başvuruda Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrası anlamında bir kişisel veri bulunup bulunmadığı davanın ve başvurunun kendine özgü koşulları dikkate alınarak otonom olarak tespit edilir. Bir kişisel verinin bulunduğu tespit edildiğinde bu veriye yönelik her türlü sınırlama ve müdahale Anayasa'nın anılan hükmü kapsamındaki güvenceleri harekete geçirir (E.Ü., § 59).

36. Ayrıca 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinde (bkz. § 22) özel nitelikli kişisel veriler tahdidî olarak sayılmak suretiyle işlenmesi genel nitelikli verilere göre daha sıkı koşullara bağlanmıştır. Anılan düzenlemeyle biyometrik veri de özel nitelikli kişisel veri olarak kabul edilmiştir. Biyometrik veri bir kişinin diğer şahıslardan ayrılmasını ve bizzat

kişinin kimliğinin tanımlanmasını sağlayan, bu kişiye ait bir biyolojik veya davranışsal bilgi içermesi nedeniyle önemine binaen özel nitelikli kişisel veri olarak kabul edilmiştir. Parmak izinin de sadece o kişiye ait olan ve kişinin kimliğini doğrudan tanımlamaya yarayan fizyolojik bilgi içerdiği, bu bağlamda biyometrik veri olduğu açıktır.

37. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Somut olayda devlet memuru olarak çalışan başvuru kişinin mesaiye devamını takip etmek amacıyla parmak izinin bir sisteme kaydedilmesi ve bu sistem aracılığıyla mesai takibinin yapılması söz konusudur. Parmak izinin her bireyde farklı olduğu ve kişinin biyolojik olarak teşhisine imkân verecek nitelikte kişiye özgü bilgi içerdiği gözetildiğinde biyometrik veri olduğu sabittir. Bu durumda başvuru kişinin parmak izinin belirli bir gerçek kişi hakkındaki bilgi kapsamında olduğu dikkate alındığında bu bilgilere erişilmesinin, bunların kullanılmasının ve işlenmesinin özel hayata saygı hakkı kapsamında kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

38. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

39. Somut olayda idarenin başvuru kişinin parmak izini kaydederek parmak izi takip sistemi ile mesai takibinde kullandığı anlaşılmaktadır. Başvuru kişiye ait parmak izinin kişisel veri

olarak nitelendirilebileceğinde kuşku yoktur. Bu durumda söz konusu kişisel verilerin işlenmesinin Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına bir müdahale oluşturduğu sonucuna varılmıştır.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

40. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

41. Yukarıda belirlenen müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı takdirde Anayasa'nın 20. maddesini ihlal edecektir. Bu sebeple sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, meşru amaç taşıma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama kriterlerine uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir (Halil Berk, B. No: 2017/8758, 21/3/2018, § 49; Süveyda Yarkın, B. No: 2017/39967, 11/12/2019, § 32; Şennur Acar, B. No: 2017/9370, 27/2/2020, § 34; R.G. [GK], B. No: 2017/31619, 23/7/2020, § 82). Bu bağlamda somut başvuruda öncelikle müdahalenin kanuni dayanağının bulunup bulunmadığı incelenmelidir.

i. Genel İlkeler

42. Anayasa uyarınca, temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamaların öncelikle kanunla öngörülmüş olması gerekir. Kanun ile sınırlama ölçütü veya kanunilik ilkesi Sözleşme'nin 8. maddesinde de bir sınırlama ve güvence ölçütü olarak yer almaktadır. Buna karşın Sözleşme'de yer alan kanunla öngörülmüş olma kavramı ile Anayasa'da yer alan kanunilik

ilkesi tam olarak aynı değildir (Bülent Polat [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015, § 73).

43. AİHM kanunda öngörülen koşulları, bir diğer ifadeyle hukukiliği geniş yorumlayarak istikrar kazanmış yargı kararlarına dayanan, içtihat yoluyla geliştirilmiş ilkelerin de hukukilik şartını karşılayabildiğini kabul ederken (Malone/Birleşik Krallık [GK], B. No: 8691/79, 2/8/1984, §§ 66-68; Sunday Times/Birleşik Krallık (No. 1) [GK], B. No: 6538/74, 26/4/1979, § 47) Anayasa, tüm sınırlandırmaların mutlaka kanun ile yapılacağını öngörerek Sözleşme'den daha geniş bir koruma sağlamıştır (Mehmet Akdoğan ve diğerleri, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 31; Bülent Polat § 75). Anayasa'nın temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasının ancak kanunla yapılacağına ilişkin 13. maddesi, bir kanun hükmü olmaksızın yürütme ve idarenin bir hak ve hürriyeti ilk elden düzenleyici işlemle sınırlamasına izin vermez (Tuğba Arslan [GK], B. No: 2014/256, 25/6/2014, § 87).

44. Anayasa'nın temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması rejimini düzenleyen 13. maddesinde hak ve özgürlüklerin ancak kanunla sınırlanabileceği temel bir ilke olarak benimsenmiştir. Bunun yanında Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü cümlesinde kişisel verilerin "ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla" işlenebileceği belirtilmiş, aynı fıkranın dördüncü cümlesinde ise kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin "kanunla" düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına yapılan müdahalelerde dikkate alınacak öncelikli ölçüt, müdahalenin kanuna dayalı olmasıdır (Arif Ali Cangı, § 72).

45. Bununla birlikte temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına ilişkin kanunların şeklen var olması yeterli değildir. Kanunilik ölçütü aynı zamanda maddi bir içeriği de gerektirmekte olup bu noktada kanunun niteliği önem kazanmaktadır. Kanunla sınırlama ölçütü sınırlamanın erişilebilirliğini, öngörülebilirliğini ve kesinliğini ifade

etmekte; böylece uygulayıcının keyfî davranışlarının önüne geçtiği gibi kişinin hukuku bilmesine de yardımcı olmakta; bu yönüyle hukuk güvenliği teminatı sağlamaktadır (Halime Sare Aysal [GK], B. No: 2013/1789, 11/11/2015, § 62).

46. Kanunun bu gerekliliklere uygun olduğunun söylenebilmesi için yeterince ulaşılabilir olması, vatandaşların belirli bir olaya uygulanabilir nitelikteki hukuk kurallarının varlığı hakkında yeterli bilgiye sahip olabilmesi, ayrıca ilgili normun keyfîliğe karşı uygun bir koruma sağlaması, yetkili makamlara verilen yetkinin genişliğini ve icra edilme biçimlerini yeterli bir netlikte tanımlaması gerekmektedir (Halime Sare Aysal, § 63).

47. Hukukun kendisi -beraberinde getireceği idari pratiğin dışında- söz konusu işlemin meşru amacını da gözönünde tutarak keyfî müdahalelere karşı bireyi korumak için yetkili makamlara bırakılan takdir yetkisinin kapsamını yeterince açık bir şekilde göstermelidir. Hukuk sistemi vatandaşlara, kamu makamlarına hangi koşullarda ve hangi sınırlar içinde müdahalelerde bulunma yetkisi verdiğini yeterince açık ifadelerle gösterecek nitelikte olmalı ve bu bağlamda ilgili müdahalenin muhataplarının müdahaleye zemin hazırlayan koşullar ile müdahalenin sonuçları açısından bir öngörülebilirlik bulunabilmeleri imkânı tanımalıdır (Halime Sare Aysal, § 64).

48. Bununla birlikte her ihtimale çözüm getiremeyecek olan yasal mevzuatın sağladığı koruma seviyesi büyük ölçüde ilgili metnin düzenlediği alan ve içeriğiyle birlikte muhataplarının niteliği ve sayısı ile yakından bağlantılıdır. Bu nedenle kuralın karmaşık olması ya da belirli ölçülerde soyutluk içermesi ve buna bağlı olarak hukuki yardım ile tam olarak anlaşılabilir hâle gelmesi tek başına hukuken öngörülebilirlik ilkesine aykırı görülemez. Bu kapsamda hak ya da özgürlüğe müdahale eden kural belirli ölçülerdeki takdir alanını elbette uygulayıcıya bırakabilir. Fakat bu takdir alanının sınırlarının da yeterli açıklıkta belirlenmesi ve kuralın asgari bir kesinlik içermesi zaruridir (Halime Sare Aysal, §

65).

49. Bu kapsamda ilgili kanuni düzenlemenin söz konusu sınırlamaya ilişkin temel çerçeveyi ortaya koymakla birlikte özellikle uygulama koşulları ve usule ilişkin ayrıntıları düzenleyici işlemlere bırakması mümkündür. Ancak bu ihtimalde de söz konusu düzenleyici işlemin yine muhataplarınca ulaşılabilir olması ve içeriği hakkında ilgilileri yeterince aydınlatacak nitelik ve açıklıkta olması gerekmektedir (Halime Sare Aysal, § 66).

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

50. Anayasa'nın 20. maddesine göre kişisel verilerin "ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla" işlenebileceği açıktır. 6698 sayılı Kanun ise kişisel verilerin işleme şartlarını verinin niteliğini esas alarak farklı kurallara bağlamıştır. Bu kapsamda anılan Kanun'un 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında genel nitelikli kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızasıyla işlenebileceği kural olarak belirlenmiş, (2) numaralı fıkrasında ise bu kuralın istisnaları düzenlenmiştir.

51. 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinde ise kanun koyucu tahdidi olarak saydığı özel nitelikli kişisel verileri işlemeyi önemine binaen daha katı kurallara bağlamıştır. Bu düzenlemeye göre sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler dışındaki özel nitelikli veriler kişinin açık rızasının varlığı hâlinde işlenebilecektir. Bu kuralın tek istisnası ise kanunlarda öngörülmesi durumunda kişinin rızası aranmadan özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesidir. Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasının ve anılan Kanun'un düzenlemeleri dikkate alındığında, özel nitelikli kişisel veri kapsamındaki biyometrik verilerin kişinin açıkça rıza göstermesi durumunda veya Kanunun 6. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ikinci cümlesindeki şartlarda ya da diğer bir kanunda açıkça öngörülmesi hâlinde rıza aranmadan işlenebileceği söylenebilir. Öte yandan anılan düzenlemede

rıza aranmadan veri işleme nedenleri arasında kurum veya kuruluşların mesai düzeni yer almamaktadır. Bu açıklamalar çerçevesinde somut olayda belediye çalışanlarının özel nitelikli kişisel veri kapsamında kalan parmak izlerinin kaydedilebilmesi ve bu verilerin kullanılabilmesi için bu durumun ayrıca ve açıkça bir kanun ile düzenlenmesi veya çalışanların açık rızalarının varlığı gerekir.

52. Başvuru konusu olayda, Kurum tarafından personelin mesaiye uyup uymadığının parmak izi takip sistemi ile denetlendiği, bu kapsamda başvurucunun da parmak izinin kaydedilerek depolandığı anlaşılmıştır. Teknolojik gelişmelerin imkânlarından yararlanmak isteyen idarenin ve işverenlerin personelin verimliliğini artırmak, güvenliği sağlamak gibi amaçlara dayalı olarak mesai takibi ile işyerine giriş ve çıkış denetimlerini sağlayacak manyetik kimlik kartları, yüz ve iris tarama, parmak izi kayıt sistemi gibi yöntemler kullandıkları görülmektedir.

53. Bununla birlikte özellikle biyometrik verilerin kaydedilmesi yöntemiyle personel takip sistemi uygulanabilmesi için kanunlarda düzenlenmeyen hâllerde kişinin açık rızasının mevcut olması gerektiği vurgulanmalıdır. Ayrıca çalışanın rızasına dayanılarak özel nitelikli verinin işlenmesi hâlinde de elbette öncelikle Anayasa'nın 13. maddesi bağlamında kanunilik ilkesinin karşılanması gerekir. Açık rızanın varlığından söz edilebilmesi için ise en azından işlenecek kişisel verinin kapsamı, amacı, sınırları ve sonuçları hakkında çalışanın önceden yeterli bir biçimde bilgilendirilmesi elzemdir. Bununla birlikte anılan yöntemlerin idarenin denetim ve yönetim yetkisi kapsamında, kural olarak meşru bir amacın varlığı, hak ve özgürlüklere daha az müdahale ile bu amacı gerçekleştirmeye elverişli başka bir yolun olmaması hâlinde ve amaçla sınırlı olmak üzere uygulanabileceği söylenebilir. Bu kapsamda kişisel verilerin işlenmesi ve paylaşılmasını içeren yöntemlerin işyerinde kullanılması hâlinde çalışanın hak ve özgürlüklerini koruyacak

anayasal güvencelerin idare tarafından sağlanması gerektiği de hatırlatılmalıdır.

54. Öte yandan çalışanın kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin rızasının olmaması durumunda ise ancak kanunlarda açıkça öngörülen hâllerde özel nitelikli kişisel veri işlenebilecektir. Bir başka deyişle çalışanın özel nitelikli kişisel verilerinin işlenmesinin esas ve usullerinin kanun ile düzenlendiği hâllerde rıza olmasa dahi ilgili kanun hükümleri uygulanabilecektir. Bununla birlikte kanunun çalışanın temel hak ve özgürlüklerinin sınırlandırılmasını içeren konuyla ilgili temel esasları ve ilkeleri belirleyecek nitelikte olması gerektiği de vurgulanmalıdır. Bu kapsamda kanun ve ilgili kanuna dayanan mevzuatın özellikle kişisel verilerin işlenmesinin kapsamına ve muhafazasına ilişkin esasları belirlemesi beklenir. Kanunun ayrıca tutulma süresi, üçüncü kişilerin erişimi ile verilerin kullanılması ve imhası konusundaki usullere ilişkin muhataplarının yetki aşımı ve keyfîliğe karşı yeteri kadar güvenceye sahip olmalarını sağlayacak açık ve detaylı kuralları içermesi gerekmektedir. Bunun yanında kanunla sınırlamanın elbette meşru bir amaca dayanması, demokratik toplum gereklerine uygun ve ölçülü olması gerektiği hatırlatılmalıdır.

55. Somut olayda başvurucunun mesai takibi amacıyla parmak izinin Kurum tarafından kaydedilmesine, dolayısıyla kendisiyle ilgili özel nitelikli kişisel verinin işlenmesine rıza göstermediği hususunda bir ihtilaf yoktur. Ancak kişinin rızasının olmaması hâlinde kanunlarda açıkça öngörülmüş ise özel nitelikli kişisel veri işlenebilir. Bu durumda Anayasa'nın 20. maddesinde ve 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinde yer verilen "açık rıza" şartı bulunmadığına göre biyometrik veri kapsamındaki parmak izinin işlenerek mesai takibinde kullanılmasının bir kanun ile düzenlenip düzenlenmediği değerlendirilmelidir. Öncelikle anılan mevzuatta belirtilen kanunlarda açıkça öngörülmeyen, özel nitelikli verilerin işlenmesinin ve kullanılmasının -ilgili

faaliyet alanına veya sektöre ilişkin- kanunlarda ayrıca ve açıkça düzenlenmiş olması kastedilmektedir. Bu bağlamda 6698 sayılı Kanun, belediye çalışanlarının parmak izlerini kaydetme ve parmak izi takip sistemiyle mesai takip etme yetkisini veren, bu konuyu açıkça düzenleyen bir kanun değildir. Bu durumda idare ve derece mahkemelerinin gerekçelerinde dayandıkları 657 sayılı Kanun ile 5393 sayılı Kanun'un somut olaya uygun açık bir düzenleme barındırıp barındırmadıkları hususunun tartışılması gerekir.

56. Bu bağlamda anılan mevzuat incelendiğinde (bkz. §§ 18-20) 657 sayılı Kanun'da genel olarak devlet memurlarının çalışma saatleri ile günlük çalışma saatlerinin başlama ve bitme saatlerinin tespitine ilişkin düzenlemelerin mevcut olduğu ancak çalışanın mesaiye devam durumunun kontrolü ve bu amaçla özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin açık bir düzenlemenin olmadığı görülmüştür. 5393 sayılı Kanun'da da belediye teşkilatını sevk ve idare etme yetkisinin belediye başkanına bırakıldığı ancak bu yetki kapsamında özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine yönelik bir düzenlemenin yapılmadığı anlaşılmıştır.

57. Bu tespitler ışığında anılan mevzuatta mesai takibi veya çalışanın denetimi amacıyla özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine, bu bağlamda biyometrik veri bazlı takip sistemlerinin kullanılmasına dair temel esasları ve ilkeleri belirleyen bir düzenlemenin olmadığı açıktır. Açıklamalar çerçevesinde başvurucunun özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine dair rızasının olmadığı, çalışanın mesaiye uyumunun kontrolünde biyometrik verilerin işlenmesinin ve kullanılmasının anılan kanunlar ile ayrıca ve açıkça öngörülmediği hususları dikkate alındığında başvuruya konu müdahalenin kanunilik şartını sağlamadığı sonucuna varılmıştır.

58. Başvuruya konu müdahalenin kanunilik şartını sağlamadığı anlaşıldığından söz konusu müdahale açısından diğer güvence ölçütlerine riayet edilip edilmediğinin ayrıca

değerlendirilmesine gerek görülmemiştir.

59. Açıklanan gerekçelerle başvurucunun Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

60. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurucunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

61. Başvurucu, ihlalin tespit edilmesini ve yeniden yargılama yapılmasını istemiş ve 10.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

62. Anayasa Mahkemesinin Mehmet Doğan ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle

sonuçlanacağına işaret etmiştir (Aligül Alkaya ve diğerleri (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

63. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural, mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (Mehmet Doğan, §§ 55, 57).

64. İhlalin mahkeme kararından kaynaklandığı veya mahkemenin ihlali gideremediği durumlarda Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile İçtüzük'ün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak ihlali ortadan kaldırmak amacıyla yeniden yargılama sonucunu doğuran ve bireysel başvuruya özgülenen bir giderim yolunu öngörmektedir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından ihlal kararına bağlı olarak yeniden yargılama kararı verildiğinde usul hukukundaki yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak ilgili mahkemenin yeniden yargılama sebebinin varlığını kabul hususunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir kararın kendisine ulaştığı mahkemenin yasal yükümlülüğü, ilgilinin talebini beklemeksizin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı nedeniyle yeniden yargılama kararı vererek devam eden ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yerine getirmektir (Mehmet Doğan, §§ 58, 59; Aligül Alkaya ve diğerleri (2), §§ 57-59, 66, 67).

65. İncelenen başvuruda, kanuni dayanağı olmaksızın özel

nitelikli kişisel verilerin idare tarafından işlenmesi nedeniyle özel hayata saygı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla ihlalin idarenin işleminden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Mahkemeler de ihlali giderememiştir.

66. Bu durumda özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden yargılama ise bireysel başvuruya özgü düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yapılması gereken iş, yeniden yargılama kararı verilerek Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere Aydın 1. İdare Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

67. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

68. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 294,70 TL harç ve 4.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 4.794,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Aydın 1. İdare Mahkemesine (E.2016/1055, K.2017/221) GÖNDERİLMESİNE,

D. Tazminat talebinin REDDİNE,

E. 294,70 TL harç ve 4.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 4.794,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin bilgi için İzmir Bölge İdare Mahkemesi 2. İdare Dava Dairesine (E.2017/7571) ve Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 10/3/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.